Gemeente Arnhem

Klankbordgroep GRP
Kernpunten
16 april 2020

Gele Rijders Plein

Kernpuntenverslag klankbordgroep Gele Rijders Plein

Datum:	**16 april 2020**	
Aanwezig:	**Project Gele Rijders Plein (GRP/60030)**	
	Arthur Borst	Sr. Projectmanager GA
	Marcel van Empel	Vertegenwoordiger bewoners binnenstad
	Renzo Koopmans	Bewoner
	Berbera Vogel Prins	Bewoner
	Louise Garming	Bewoner
	Monique Karman	Projectsecretaris
Afwezig:	Adem Yildirim	Ondernemer
	Erik Hulsebos	Bedrijfsleider Stan&Co
	Marian van Hooij	PBA
Locatie:	**Webex**	
Aanleiding:	**Presentatie modellen**	

Inleiding
Afgelopen jaren is de klankbordgroep Gele Rijders Plein meerdere malen bijeen gekomen om de planontwikkeling rondom het plein te bespreken en de Gemeente van waardevol advies te voorzien. De klankbordgroep is voor het laatst samen gekomen op 15 oktober jl.

Door de klankbordgroep is toen de goede suggestie gedaan om enkele Ronde Tafel gesprekken te organiseren met alle betrokken stakeholders. Deze Ronde Tafels hebben inmiddels plaatsgevonden, en vele van jullie waren daarbij aanwezig. Daarnaast zijn door de gemeente ook diverse gesprekken gevoerd met onder andere de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Team Monumenten & Welstand en het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad.

De diverse adviezen en verkregen input geven geen eenduidige richting voor het AKU monument. In het uiteindelijke 'onderzoek naar ontwerprichtingen' welke is gemaakt door bureau Poelmans Reesink zijn zo veel mogelijk kennis en overwegingen uit de discussie verwerkt om de raad een verantwoorde keuze over de uitwerkingsrichting te kunnen laten maken. Het betreft een onderzoek op hoofdlijnen.

Terugblik Ronde Tafel
De aanwezigen waren allen bij één of 2 Ronde Tafelgesprekken aanwezig als vertegenwoordiging van de Klankbordgroep.
Kort wordt de discrepantie tussen erfgoedpartijen en de andere partijen aangelicht. Hier wordt in het verslag van Ronde Tafel 2 uitvoeriger op ingegaan (wordt nog toegezonden).

Presentatie modellen, door Theo Reesink, Bureau Poelmans Reesink.
Kernwaarden van het monument:

- Totaalkunstwerk
- Ontmoetingsplek voor de stad
- Viereenheid van maat, schaal, verhoudingen en compositie
- Binnen versus buiten, omzomen en omkaderen
- Materialisatie

De 4 modellen die nu zijn uitgewerkt zijn:

1. Restauratie
    - huidige monument restaureren
    - fiets parkeren op maaiveld
2. a. Restauratie en transformatie / fietsenstalling west/ pergola
    - keermuur zuidzijde grotere opening
    - pergola opening naar het park
    - muur open betonstenen verwijderd
    - fietsenstalling driekwart verdiept onder het voorplein

   b. Restauratie en transformatie / fietsenstalling oost/ pergola
    - vloer pergola 60 cm verhoogd
    - fietsenstalling half verdiept onder de pergola
    - basaltmuren zuidzijde geopend en deels verschoven richting Jansplein
    - pergola breed geopend naar het park
    - podiumfunctie
3. a. Restauratie en transformatie / fietsenstalling oost/ pergola vergroot
    - basisopzet gelijk aan 2 b.
    - fietsenstalling half verdiept onder de pergola
    - paraplu's vergroot en minder kolommen
    - pergola beter opgewassen tegen maat parkdeel
    - betere podiumfunctie

3 b. Restauratie en transformatie / fietsenstalling oost/ dak
    - nieuw iconisch dak in plaats van pergola
    - fietsenstalling half verdiept onder het dak
    - minder kolommen
4. Restauratie en transformatie/ fietsenstalling oost/paviljoen
    - paviljoen op de plaats van de pergola
    - fietsenstalling half verdiept onder het paviljoen
    - gevel openen aan parkzijde
    - paviljoen kan meerdere functie bergen

Theo geeft een toelichting op de onderzochte mogelijkheden van de fontein ten behoeve van het gebruik gedurende het hele jaar.
Verhoogde watervloer met waterfilm:
Voordeel: zomer en winter gebruik en goed in te zetten bij evenementen
Nadeel: Kunstwerk Tajiri verhogen is technisch niet mogelijk. Op deze hoogte is dit kunstwerk kwetsbaar als je er zo dicht bij kunt komen. Alternatief is een nieuwe kolom.

Als ijsbaan is de fontein te klein. Een mogelijkheid is een baan over de fontein waarbij weer rekening gehouden dient te worden met de kwetsbaarheid van het kunstwerk.

Fietsparkeren
Er zijn nu 4 theoretisch mogelijkheden voor een fietsenstalling met een bronpunt bij de stad.

I.	Onder voorplein (west)	Driekwart verdiept
II.	Onder het parkdeel	Geheel verdiept
III.	Onder de pergola	Half verdiept
IV.	Onder de huidige locatie	Geheel verdiept

I en III zijn realistisch. Beide opties worden in het structuurontwerp verder onderzocht.

Duurzaamheid

- ✓ Plaatsen van zonnepanelen op de pergola paraplu's. Energie die wordt opgewekt kan worden ingezet voor verlichting en fontein. Hoe meer zon, hoe meer energie, hoe hoger de fontein.
- ✓ Groene daken
- ✓ Opvangen regenwater
- ✓ Plaatsen van bomen
- ✓ Gebruik van zoveel mogelijk daglicht in de fietsenstalling via dak
- ✓ Gebruik van zoveel mogelijk daglicht via wanden

Opmerkingen van de klankbordgroep

- Model 1 wordt door de klankbordgroepleden als niet wenselijk aangemerkt. Het blijft daarmee een wat donkere plek dat zich van de stad en omgeving afwendt. Het fietsparkeren blijft de verbinding blokkeren
- Model 4 wordt door de klankbordgroepleden als niet wenselijk gemerkt. Een paviljoen blokkeert de doorkijk en werkt alleen als er een 'programma' is gedurende het gehele jaar
- Fietsenstalling op het maaiveld houden is iets dat we absoluut niet moeten willen
- Voordelen worden gezien voor fietsenstalling west, voornamelijk de inrij-route zien de leden als gunstig op die locatie
  Hergebruik van de open beton stenen wordt erg gewaardeerd. Het zijn immers mooie stenen, alleen zoals ze nu in een muur zijn geplaatst blokkeren ze teveel de transparantie van de plek.
- Pergola verschaald opbouwen uit nieuwe materialen zien de klankbordgroepleden als een hele interessante optie. Openen aan de groene parkkant bevordert sterk de functionaliteit maar blijft trouw aan het monument.
- Fietsenstalling onder de pergola geniet de voorkeur. Dan kan het een half verdiepte fietsenstalling worden. Op de west kant moeten we hem minimaal 3 kwart verdiepen en dat geniet niet de voorkeur.
- Keitjes vloer mag geheel verdwijnen volgens de leden van de klankbordgroep. Zij zien geen meerwaarde alleen maar overlast.
- Toilethokje moet verdwijnen
- De meerderheid van de leden vindt een waterfilm-principe in de fontein niet passend op die plek. Ze willen graag de fontein houden zoals die nu is
- Complimenten voor het werk van Theo Reesink

De klankbordgroepleden hebben een voorkeur voor model 3A. Arthur dankt een ieder voor zijn, en haar inbreng. De input nemen we mee naar het College en de Raad bij de komende besluitvorming over het AKU monument.

Verslag/advies van het Team Welstand en Monumenten

Afdeling : Vergunningen Bouw
Gehouden op : 11 mei 2020
Nr. : TWM 2020-6
Voorzitter : G. Frencken (Arnhem)
Verslag : K. Verbeek (ODRA)

Teamleden : M. van Bleek (extern adviseur monumenten)
R. Brouwers (extern adviseur monumenten)
G. Frencken (Arnhem)
G. Groothedde (ODRA)

afwezig : -

Betrokken adviseur : J. Kautz (Erfgoed adviseur)

Verzonden aan:

J. Kautz, P. Polman en M. Vrijkotte (Beleidsdomein Fysiek), M. Kapteijns en Bas Joosten (Bedrijfsvoering);
G. Frencken en mw. M. van Loo (Beleidsdomein Fysiek) , R. Brouwers (restauratiearchitect),
M. Van Bleek en R. Crols (extern adviseur monumenten),
C. Bouwkamp (wethouder), H. de Vroome (wethouder), archief.

Verslag advies welstands- en/of monumententoetsing d.d. 11-05-2020

De plannen zijn beoordeeld aan de hand van de ingediende stukken. De vergadering zelf is geannuleerd i.v.m. de Corona crisis. Daardoor hebben de architecten en aanvragers niet de gelegenheid gehad het plan nader toe te lichten.

1. GF/GG/RB/MB

Adres : Gele Rijdersplein Arnhem **Niet openbaar**
Omschrijving : herinrichting openbaar gebied
Mon.aanduiding: Rijksmonument
Soort aanvraag: vooroverleg aanvraag
Advies : **Behandeld**

NOTITIE:

Het plan betreft de herontwikkeling van het Gele Rijdersplein met het doel de verblijfskwaliteit en de functionaliteit van het plein te verbeteren. Daarnaast is er sprake van fors achterstallig onderhoud aan het Rijksmonument. Het plan is eerder besproken op 13 mei 2019 en 3 februari 2020.

WELSTAND-/MONUMENTENADVIES van 13 mei 2019

Toetsingskader
De verkenning is getoetst aan de criteria zoals omschreven in de gemeentelijke welstandsnota. Het van toepassing zijnde welstandsniveau is 'afwijkend' (Rijkmonument). Voor wijzigingen aan, bij of op een monument is altijd sprake van maatwerk.

Beoordeling
Het Team geeft aan dat het positief is dat het plein herontwikkeld wordt. Het gebruik van het gebied rondom het plein is veranderd in de loop van de jaren, dit heeft ook impact op het plein en het monument.

De belangrijkste knelpunten in de huidige situatie zijn:

- *De ruimtes in en om het monument zijn onvoldoende toegankelijk, de fontein, pergola, terrassen, muurtjes en de fietsenstalling vormen barrières.*
- *De pergola én de ruimte ertussen zijn onvoldoende toegankelijk door fietsenstalling en muurtjes.*
- *De fontein is in het winterseizoen een ongebruikte, lege bak een onaangenaam beeld oplevert.*
- *De staat van onderhoud van alle onderdelen van het monument is onvoldoende.*
- *De behoefte aan een fietsenstalling op het plein, zo centraal gelegen, blijft.*
- *De openbare ruimte aan de westzijde tussen vijver en busstation mist een bestemming en heeft een overmaat.*
- *De publieke toegankelijkheid aan de west- en noordzijde is onvoldoende door te veel terrassen.*
  Het gebruik van de pergola is zeer beperkt
- *De kenmerkende grindtegels met veldkeien van de Veluwe in cement, die onderdeel uitmaken van het monument, zijn zeer oncomfortabel voor passanten en slecht onderhouden.*

Er wordt gedacht aan het aanpassen van de pergola, het verhogen van de vloer van de pergola, zodat de fietsstalling daaronder half verdiept gerealiseerd kan worden. De ruimte van de pergola kan functioneel gebruikt worden als podium voor verschillende kleinere evenementen, maar m.n. de hoogte van de pergola en het grote aantal kolommen legt beperkingen op Gekeken wordt om de pergola te verlengen, geheel te vervangen door een andere openconstructie of een gebouw. Er zijn ook ideeën om de fontein aan te passen, functioneel zou de vloer omhoog gebracht kunnen worden, zodat deze ruimte bij leegstand van de fontein gebruikt kan worden.

Vanuit het oogpunt van erfgoed worden de belangrijkste kernkwaliteiten van het plein onder de aandacht gebracht door de medewerker van het RCE namelijk: het gaat om wederopbouw architectuur, het plein is destijds aan de stad geschonken door de AKU, het totaal heeft een bepaalde (menselijke) maat, schaal en compositie en betreft een omkaderd terrein, gebied specifiek ontworpen voor deze plaats in de stad.

Het Team geeft aan te begrijpen dat herontwikkeling/het aantrekkelijker maken van het gebied wenselijk is, gezien de ontwikkeling/wijzigingen van het gebied en de bebouwing met een meer publieke verblijfsfunctie (horeca). Belangrijk is wel dat de context van het plein niet verloren gaat. Er moet goed nagedacht worden over een aanpak die ook toekomstbestendig moet zijn en multifunctioneel bruikbaar, zodat het plein in zijn nieuwe/aangepaste vorm, te weten een aantrekkelijke verblijfsruimte, toekomst heeft in een steeds veranderende stad. Verder vraagt het Team aandacht voor het hergebruik van de bestaande onderdelen en materialen.

Conclusie
Het Team geeft aan dat de verkenning een goed beeld geeft van de mogelijkheden en dilemma's en zij ziet de verdere ontwikkeling met vertrouwen tegemoet. Het Team geeft aan graag betrokken te willen worden in de verdere planvorming.

MONUMENTENADVIES van 3 februari 2020

Toetsingskader

Het plan is getoetst aan de criteria zoals omschreven in de gemeentelijke Welstandsnota. Het van toepassing zijnde welstandsniveau is 'afwijkend' (Rijksmonument). Voor wijzigingen aan, bij of op een monument is altijd sprake van maatwerk.

Beoordeling
Het Team heeft kennisgenomen van het advies van de erfgoedadviseur.

Het Team heeft al eerder aangeven dat het positief is dat het plein/ de locatie herontwikkeld wordt. De stad verandert en zo ook gebieden zoals deze. Belangrijk onderdeel van het plan is het realiseren van een verdiepte fietsstalling (onder het podium met de pergola), zodat de fietsen uit het zicht verdwijnen en het plein beter zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk wordt.

De architect presenteert vier nieuwe modellen, in grote lijnen gaat het om:

1. *Restauratie van het Rijksmonument, waarin begrepen het openen van de zuidelijke muur, de verhoging van het podium, het onderbouwen van het podium met een fietsenstalling met bijbehorende trap en hellingbaan en het wijzigen van de een deel van de borstwering rond het podium;*
2. *Idem als 1, maar met toepassing van grotere 'en hogere paraplu's met minder kolommen;*
3. *Een nieuwe dakconstructie op vier palen op het gerestaureerde podium;*
4. *Een volledig nieuw paviljoen op het gerestaureerde podium:*

Het Team spreekt de voorkeur uit voor optie 1 en 2. Van belang is goed in beeld te brengen wat de aanpassingen voor consequenties hebben voor de monumentale waarde van het monument. De nadere uitwerking ziet het Team met belangstelling tegemoet.
Aandachtspunt is nog dat de locatie open en openbaar blijft en altijd voor publiek toegankelijk moet blijven. Het plein mag niet geclaimd worden door bijvoorbeeld een horeca ondernemer.

Conclusie
Het Team ziet de verdere uitwerking met vertrouwen tegemoet.

WELSTANDADVIES van 3 februari 2020

Toetsingskader
Het plan is getoetst aan de criteria zoals omschreven in de gemeentelijke Welstandsnota. Het van toepassing zijnde welstandsniveau is 'afwijkend' (Rijksmonument). Voor wijzigingen aan, bij of op een monument is altijd sprake van maatwerk.

Beoordeling
Het Team heeft al eerder aangeven dat het positief is dat het plein/ de locatie herontwikkeld wordt. De stad verandert en zo ook gebieden zoals deze. Belangrijk onderdeel van het plan is het realiseren van een verdiepte fietsstalling (onder het podium met de pergola), zodat de fietsen uit het zicht verdwijnen en het plein beter zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk wordt.

De architect presenteert vier nieuwe modellen, in grote lijnen gaat het om:

1. *Restauratie van het Rijksmonument, waarin begrepen het openen van de zuidelijke muur, de verhoging van het podium, het onderbouwen van het podium met een fietsenstalling met bijbehorende trap en hellingbaan en het wijzigen van de een deel van de borstwering rond het podium;*

2. *Idem als 1, maar met toepassing van grotere 'en hogere paraplu's met minder kolommen;*
3. *Een nieuwe dakconstructie op vier palen op het gerestaureerde podium;*
4. *Een volledig nieuw paviljoen op het gerestaureerde podium:*

Het Team spreekt de voorkeur uit voor optie 1 en 2. Van belang is goed in beeld te brengen wat de aanpassingen voor consequenties hebben voor de monumentale waarde van het monument. De nadere uitwerking ziet het Team met belangstelling tegemoet.
Aandachtspunt is nog dat de locatie open en openbaar blijft en altijd voor publiek toegankelijk moet blijven. Het plein mag niet geclaimd worden door bijvoorbeeld een horeca ondernemer.

Conclusie
Het Team ziet de verdere uitwerking met vertrouwen tegemoet.

MONUMENTEN- /WELSTANDSADVIES van 11 mei 2020

Toetsingskader
Het plan is getoetst aan de criteria zoals omschreven in de gemeentelijke Welstandsnota. Het van toepassing zijnde welstandsniveau is 'afwijkend' (Rijksmonument). Voor wijzigingen aan, bij of op een monument is altijd sprake van maatwerk.

Beoordeling

Er zijn vier varianten, met nadere uitwerkingen ingediend:
- 1 Restauratie, fietsstalling op maaiveld
- 2A Restauratie en Transformatie, fietsenstalling west / pergola
  2B Restauratie en transformatie, fietsenstalling oost / pergola
- 3A Restauratie en Transformatie, fietsenstalling oost / pergola vergroot
  3B Restauratie en Transformatie, fietsenstalling oost / dak
- 4 Restauratie en Transformatie fietsenstalling Oost / paviljoen

Het Team geeft aan de plannen die voorliggen nog te zien als een analyse van mogelijkheden en voor de nadere uitwerking, met eventueel nieuwe elementen, dient een bekwame (restauratie) architect met affiniteit voor monumenten betrokken te worden. Van belang is dat de architect herkent waar de waarden van het plein zich bevinden en hoe het originele ontwerp met respect voor de monumentale waarde een toekomstbestendige ontwikkeling maakt.
Het Team heeft kennisgenomen van het advies van de erfgoed adviseur, het kwaliteitsteam binnenstad en de RCE.

Het Team spreekt na bestudering van de varianten zijn voorkeur uit voor variant 2 met uitwerking A en B. Waarbij de meeste voorkeur uit gaat naar 2A en 2B niet bij voorbaat uitgesloten wordt:
- 2A Restauratie en Transformatie, fietsenstalling west/pergola;
Ten aanzien van dit voorstel geeft het Team aan het plan in verhouding tot de andere voorstellen het minst ingrijpend is voor het Rijksmonument. De fietsenstalling wordt los van het monument aan de west zijde gesitueerd, daarmee zal het minder afbreuk doen aan het monument. Vanuit het gebruik wordt opgemerkt dat een volledig ondergrondse fietsenstalling vanuit het gebruik wellicht minder aantrekkelijk is. Verder wil het Team aangeven dat het los van het monument realiseren van een fietsenstalling goed mogelijk is. Het integreren van een fietsenstalling in het plein/monument vormt een grotere uitdaging. Het Team geeft aan dat dit

ook voorstelbaar is, maar daarvoor zal het ontwerp nader uitgewerkt moeten worden. De suggestie wordt gegeven een kijkje te nemen bij fietsstallingen in andere steden en vooral te kijken naar de toegankelijkheid van die stallingen.
Daarentegen is het Team op voorhand geen voorstander van het openen van de pergola aan de achterzijde. Het openen is een aantasting van het monument. Het is een totaal opgave voor de nieuwe podium functie, het inrichtingsplan van het plein en ingrepen in het monument. De motivatie dat er grotere samenhang ontstaat tussen het groen, het plein en het monument is op dit moment nog niet overtuigend genoeg om een dergelijk aantasting van de monumentale waarde te rechtvaardigen.
Kleine afwijkingsmarges zijn niet uitgesloten bij de restauratie van de pergola's, zoals een eventuele beperkte verhoging van de kolommen wat overigens zeer nauw luistert om de bestaande verhoudingen tussen de elementen goed te houden.
- 2B Restauratie en transformatie, fietsenstalling oost / pergola
Bij deze variant zal onder het podium een fietsenstalling aangebracht worden. Ten behoeve van de ondergrondse fietsenstalling zijn meer grotere ingrepen in en om het monumentale plein noodzakelijk, zoals hellingbanen en een verhoging van het podium met ca. 0.60 m. enz. Deze variant is meer gericht op het oogpunt behoefte en gebruik van de locatie en houdt minder rekening met het bestaande monument.

Het Team geeft aan dat het realiseren c.q. Integreren van een fietsenstalling er niet per definitie voor zorgt dat er geen overlast zal zijn van verkeerd geplaatste fietsen. Er zal in alle varianten actief gehandhaafd moeten worden om dit tegen te gaan. Geen enkele voorziening zal dit probleem volledig oplossen.
Ten aanzien van de verharding van het plein wordt er aangegeven dat het erg hobbelig en ongelijk is. Het Team geeft aan dat het van belang is de bestaande verharding, als onderdeel van het ontwerp zoveel mogelijk intact te houden. Het aan brengen van beperkte smalle looproutes door b.v. slijpen wordt denkbaar geacht.
Het Team geeft aan dat aanpassingen aan het monumentale plein mogelijk zijn binnen de marges. Van belang is daarbij het kunstwerk/totale plein te respecteren en de verhoudingen van de verschillende bestaande onderdelen te behouden.

<u>Conclusie</u>
Het Team ziet de nadere uitwerking graag tegemoet.

Advies Kwaliteitsteam

binnenstadzuid

Het kwaliteitsteam Binnenstad draagt zorg voor de kwaliteit en samenhang tussen de deelprojecten op het gebied van stedenbouw, architectuur en openbare ruimte. Naast het bewaken van de gestelde uitgangspunten in de ruimtelijke principes zuidelijke binnenstad, heeft het de opdracht binnen projecten te fungeren als stimulator c.q.hoeder van de ruimtelijke kwaliteit en dit in de ruimste zin des woords.

Project: AKU fontein Gele Rijdersplein ontwerp PoelmansReesink landchapsarchitecten
Datum: 20 april 2020

Geacht College,

Aan het kwaliteitsteam is gevraagd een advies uit te brengen over het onderzoek naar ontwerprichtingen voor het AKU-monument verricht door landschapsarchitectenbureau Poelmans Reesink. Het betreft een onderzoek op hoofdlijnen op basis waarvan een uitwerkingsrichting gekozen kan worden.

Het bestaande Rijksmonument van de architect Henk Brouwer en de kunstenaar Shinkichi Tajiri uit 1961, met vijver, pergola, muurtjes en bijzondere verhardingspatronen is als wederopbouw gesamtkunstwerk een ensemble van zeer grote waarde voor het plein, voor de stad maar ook landelijk. Dit erfgoed moet leidend zijn als vector in waarde en betekenis over diverse schaalniveaus; de stad, de omgeving van het plein en vervolgens het monument. Behoud van de karakteristieke waarden en waar mogelijk versterking van het gesamtkunstwerk als totaal zou wat het kwaliteitsteam betreft een centrale positie moeten hebben bij willekeurig welke vervolgstap.

Het is duidelijk dat de huidige omgeving van fontein en omgeving weinig ondersteunend is aan de kwaliteiten van het monument. De plek wordt gedomineerd door fietsenstalling, overvloedige terrassen, de pergola verkeerd niet in beste staat (palen verrot, dakjes gammel) en de verschillende onderdelen van het monument: muren, trappen, vijver, fontein en pleinverharding hebben achterstallig onderhoud. Daarnaast is de stedenbouwkundige setting in de tijd drastisch veranderd. Was de enscenering van monument, plein en bouwwerken juist bewust gericht op het westen met de scheiding naar een groot parkeerterrein. Nu kijkt het plein uit op de non-descripte ruimte van het busplein en keert het zich af tegen het nieuw ingerichte groene plein. Zo is ook de analyse van PoelmansReesink.

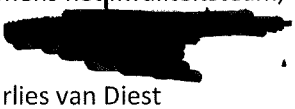
Bovenstaande laat zien dat de problematiek van het Gele Rijders Plein niet sec het monument betreft. Een gradueel oplopende reeks van ingrepen die tot verbetering van de omgeving van het monument leiden zou tot betere keuzes leiden. De voorliggende reeks van modellen is teveel gericht op vooral ruimtelijke ingrepen aan het monument zelf (alsof alleen daar het probleem ligt).

1. Vanuit die redenering is het evident dat er een oplossing gezocht moet worden voor het fietsparkeren. In de huidige situatie een groot obstakel in het gebruik en beleving van het plein. Twee varianten uit de studie lijken logisch: een ondergrondse oplossing aan de buspleinzijde (verdiepte fietsenstalling west) en de oplossing gecombineerd onder pergola. Een derde optie zou

een model met behoud van pergola, maar enkel het verlagen van de vloer tot een halfverdiepte, halfopen fietsenstalling kunnen zijn. Hiermee kan de beleving van pergola, vijver en kunstwerk in zijn essentie gehandhaafd blijven.
2. De ruimte die ontstaat door het uit het zicht halen van het fietsparkeren kan gebruikt worden om meer samenhang tussen oost en westzijde van het plein te creëren. Een verbindende pleininrichting (groen of stenig) kan maken dat het monument als gesamtkunstwerk letterlijk meer óp het plein komt te staan.
3. Vanuit de gedachte dat het monument leidend is, is er voor het q-team nu geen directe urgentie om de positionering van de pergola richting park te openen.
4. Het is de vraag of met schaalvergroting van pergola het plein niet juist nog meer wordt opgedeeld. Het is ook de vraag of de schaalvergroting de intrinsieke kwaliteiten van het kunstwerk niet teveel overschaduwen. Deze vraag geldt des te meer voor het toevoegen van een paviljoen.

Conclusie
Uitgaande van de intrinsieke kwaliteiten van het kunstwerk als totaal (dus fontein inclusief pergola e.o.) adviseert het kwaliteitsteam een tussenfase in te zetten. In deze fase kan nader onderzoek worden gedaan naar met name oplossingsrichtingen voor het fietsparkeren. Drie modellen lijken hier het onderzoeken waard: geheel ondergronds aan westzijde, onder pergola zonder dak, en onder pergola met dak. Bij dit onderzoek zou nadrukkelijk een gefundeerde mobiliteitsvisie betrokken moeten worden (duurzaamheid, toekomstbestendigheid, capaciteit etc.). Het verwijderen van het overvloedige fietsparkeren rondom het monument, gecombineerd met een duidelijke omranding (groen of steen) van het monument en enkele trefzekere ingrepen aan het monument zelf zou wel eens voldoende kunnen zijn om de plek een levendige nieuwe toekomst te geven. Dit vergt in de uitwerking een multidisciplinair team met architect, landschapsarchitect en cultuurhistorische deskundigheid. Wat betreft het kwaliteitsteam kan de uitkomst van dit alles zijn, dat er op subtiele, trefzekere wijze met respect voor het monument een gloednieuwe laag aan de plek wordt toegevoegd.

Namens het kwaliteitsteam,

Marlies van Diest
Voorzitter

Beknopte weergave dialoog
1ste Ronde Tafel Gele Rijders Plein

Bijeenkomst	:	1ste Ronde Tafel gesprek Gele Rijders Plein
Gehouden op	:	20 januari 2020
Plaats	:	Royal Meeting te Arnhem
Aanwezig	:	Adem Yildirim, Nisantasi & klankbordgroeplid
		Ton Kuipers, Stichting Toekomst AKU Ensemble Arnhem
		Peter Neijenhuis, Stichting Toekomst AKU Ensemble Arnhem
		Marga van Mechelen, oud-bestuurslid OMDA
		René Janssen, eigenaar Royal
		Marcel van Empel, bewonersvereniging Arnhem 6811 & klankbordgroeplid
		Erik Wiessenberg, Arnhems Hart
		Eric Hulsebos, Stan&Co & klankbordgroeplid
		Renzo Koopmans, bewoner van de Doelenstraat & klankbordgroeplid
		Berbera Vogel-Prins, bewoner van de Bastionstraat & klankbordgroeplid
		Jan Reijnen, Erfgoed Vereniging Heemschut
		Henk Hoogeveen, Rijksdienst Cultureel Erfgoed
		Ryu Tajiri, erve Tajiri
		Bart Brouwer, erve Brouwer
		Marian van Hooij, Platform Binnenstad Arnhem
		Geert Elemans, Vertegenwoordiger Gele Rijders
		Piet van Dijk, Stadsschoon Arnhem
		Marielle Vrijkotte, erfgoed adviseur gemeente Arnhem
		Gijs Frencken, stadsbouwmeester gemeente Arnhem
		Alet Voskuil, evenementenmanager gemeente Arnhem
		Henk Velthorst, gebiedsbeheerder gemeente Arnhem
		Stefan van Aarle, VECA
		Wim Lavooij, stedenbouwkundige
		Johan Wolthuis, Stichting Jansbeek boven water
Organisatie	:	Martine Baar, dagvoorzitter gemeente Arnhem
		Theo Reesink, landschapsarchitect bureau Poelmans Reesink
		Arthur Borst, projectmanager gemeente Arnhem
		Monique Karman, projectsecretaris gemeente Arnhem

Vooraf

Op maandag 20 januari jl. heeft het 1ste Ronde Tafel gesprek plaatsgevonden over het Gele Rijders Plein. Bovenstaande mensen en organisaties waren hierbij aanwezig. De strekking van de presentaties en dialoog treft u aan in deze beknopte weergave van de bespreking. Dit document is geen letterlijk verslag van deze bijeenkomst.

Welkom

Dagvoorzitter Martine Baars heet iedereen welkom. Zij geeft aan blij te zijn met de opkomst. Dit geeft aan dat dat veel mensen zich betrokken voelen bij het Gele Rijders Plein. Er is in het verleden al veel gesproken over de toekomst van het Gele Rijders Plein. Er zijn inmiddels diverse stappen gezet. Voor het AKU monument en directe omgeving worden het 1ste kwartaal van 2020 vier ruimtelijke modellen

uitgewerkt. De gemeente organiseert nu deze Ronde Tafel gesprekken om input te krijgen voor de uitwerking van deze modellen. Het 1ste Ronde Tafel gesprek staat in het teken van kennismaken, delen van belangen, de analyse van de plek en de dialoog hierover. Tijdens het 2de Ronde Tafel gesprek is het de bedoeling dat de concept ruimtelijke modellen gepresenteerd worden en dat hier op gereageerd kan worden. De uiteindelijke keuze voor een model ligt bij de gemeente. Voor de Ronde tafel gesprekken zijn diverse partijen uitgenodigd die eerder hun mening hebben geuit over het Gele Rijders Plein/ AKU monument. Na deze korte inleiding wordt het programma van de bijeenkomst toegelicht.

Vertrekpunt en proces
Door de gemeentelijk projectmanager (Arthur Borst) van het Gele Rijders Plein wordt vervolgens een toelichting gegeven op het vertrekpunt voor de uitwerking van de ruimtelijke modellen en het proces hoe deze tot stand komen.

Redenen om het Gele Rijders Plein op te pakken waren/ zijn: de slechte staat van onderhoud van het monument, de verkeersfunctie is grotendeels vervallen, geen goede relatie met de stad, het beperkt functioneren van de pergola en de sociale veiligheid, het plein mist functionaliteit door het jaar heen, de fietsenstalling vormt een barrière, etc. In 2016 is het AKU monument aangewezen als Rijksmonument. In 2017 heeft de gemeenteraad van Arnhem onder andere besloten om de oostzijde van het plein te vergroenen, de fontein op te knappen mogelijk gecombineerd met een schaatsbaan, de pergola te verwijderen en onderzoek uit te voeren naar een invulling van de pergola en het fietsparkeren te verplaatsen (half verdiept). Inmiddels is de oostzijde vergroend. De restauratie van de fontein, de toekomst van de pergola en het fietsparkeren moeten nog uitgevoerd worden. In juni 2019 heeft er een evaluatie van de roomdivider (gele kubus) plaatsgevonden. In de bijbehorende raadsbrief is aangegeven dat de invulling van de pergola uitgewerkt gaat worden, gecombineerd met een half verdiepte fietsenstalling, en dat de kosten hiervan inzichtelijk gemaakt worden. In november 2019 heeft de gemeenteraad besloten om ook een model uit te werken voor restauratie van het gehele AKU monument (dus ook de pergola).

De opgave die er nu ligt is om enkele (vier) ruimtelijke modellen te maken voor het AKU monument en de aangrenzende openbare ruimte. Deze ruimtelijke modellen worden tevens financieel doorgerekend. En deze ruimtelijke modellen worden beoordeeld. De gemeente heeft het Arnhemse bureau Poelmans Reesink gevraagd deze ruimtelijke modellen op te stellen in het 1ste kwartaal van 2020. Tezamen met de financiële doorrekening en beoordeling worden deze ter besluitvorming voorgelegd aan het College van B&W en de gemeenteraad.

Voorstelronde
Tijdens de voorstelronde wordt door alle aanwezigen aangegeven wie ze zijn, welke belangen zij vertegenwoordigen, wat de betrokkenheid tot op heden is bij het AKU monument/ Gele Rijders Plein en wat de verwachtingen zijn voor deze Ronde Tafel gesprekken.

Presentatie AKU fontein
Vervolgens wordt door Theo Reesink van bureau Poelmans Reesink een presentatie over het AKU monument gegeven. Hierin wordt uitvoerig ingegaan op het AKU monument, de plek hiervan in de stad, de context van de wederopbouwperiode, de monumentale waarden van het monument, etc. Ook wordt hierbij ingegaan op onderwerpen die nadrukkelijk aandacht behoeven zoals de veranderingen in de

verkeersstructuur in de omgeving, de geslotenheid van de pergola, de barrierewerking van de keermuren en de fietsenstalling, de staat van onderhoud van het monument. Daarbij wordt ook aandacht gegeven aan mogelijkheden qua half verdiept fietsparkeren, een duurzame toekomst voor het monument, verhoogde vloer in de fontein, kansen in de omliggende openbare ruimte, etc..

Dialoogronde
Na deze presentatie, en een voedzame pauze met veel nadere kennismaking, volgt de dialoog in vijf rondes.

1. Bestaand gebruik van het AKU monument
Positief: Arnhem heeft 2 wederopbouwpleinen, de Markt en het Gele Rijders Plein. Daar mag Arnhem trots op zijn. Het AKU monument is een gesammtskunstwerk, alles is door Tajiri en Brouwer in samenhang ontworpen. Het kunstwerk van Tajiri is origineel in zijn ontwerp en staat voor nieuw leven en (weder)opbouw). De fontein is in goede staat. Het grondplan van het monument is ingenieus. Het Gele Rijders Plein is een goede plek in de Arnhemse binnenstad voor ontmoeten, een plek om af te spreken. Nieuwe bedrijven hebben de afgelopen jaren het Gele Rijders Plein een nieuwe dynamiek en betekenis gegeven. Het Gele Rijders Plein en het AKU monument hebben een belangrijke waarde. Het is een belangrijk onderdeel op de route door de stad en die route krijgt meer waarde door het AKU monument.

Negatief: Oorspronkelijk is het Gele Rijders Plein ontworpen als autoplein, dat heeft de plek van het AKU monument geïsoleerd (muur en keermuurtjes). De muurtjes zijn onderdeel van het monument maar maken het monument minder toegankelijk. Door de fietsenstalling wordt dit versterkt. Anno 2020 en naar de toekomst toe vraagt het om betere verbindingen met de omgeving (vergroende oostzijde en het Jansplein). De fontein heeft alleen in de zomermaanden een functie, de rest van het jaar is het een plek zonder functie. De verlichting in de fontein is verwijderd. Onderzocht moet worden wat de mogelijkheden zijn voor aan- en of uitlichten van de fontein. De pergola van het AKU monument is gesloten en in zichzelf gekeerd. Dit belemmert de gewenste ontmoetingsfunctie. De pergola functioneert in die zin niet als ontmoetingsplek. Er wordt aangegeven dat er veel overlast is omdat de plek donker en gesloten is. De huidige pergola is daarom niet toekomstbestendig. De fietsenstalling is functioneel gewenst maar ruimtelijk op de huidige plek niet wenselijk. Het AKU monument is in slechte staat door achterstallig onderhoud. De keitjesbestrating (in tegels) is onderdeel van het monument maar is beschadigd en lastig begaanbaar. De toegankelijkheid wordt belemmert door veel niveauverschillen. Dit beperkt ook de gebruiksmogelijkheden en functionaliteit van het monument. Vooral voor minder validen en kinderwagens is het monument ontoegankelijk. De positie van het huidige openbare toilet op het plein wordt als beperkend gezien. Het mooie verhaal van het monument, het geschenk van AKU aan de stad Arnhem, is niet meer zichtbaar.

2. Gewenst toekomstig gebruik van het AKU monument
Het AKU monument/ Gele Rijders Plein moet naar de toekomst toe versterkt worden als plek voor ontmoeting. Dat was ook de oorspronkelijke gedachte, maar door de veranderende fysieke omgeving heeft dit een veel minder prominente plek gekregen. Door vrijwel alle aanwezigen wordt aangegeven dat het Gele Rijders Plein en het AKU monument een succes kunnen worden wanneer deze ontmoetingsfunctie weer een prominente plek gaat krijgen.

Het Gele Rijders Plein en ook het AKU monument is een goede locatie voor kleinschalige evenementen. Een mix tussen rust (oostzijde) en reuring (westzijde). De vergroende oostzijde is hier al op ingericht. Ook het AKU monument kan hier veel meer op inspelen. Door bijvoorbeeld de pergola te verbeteren qua toegankelijkheid. Dit bevordert de gebruiksmogelijkheden van deze ruimte. Hier kunnen wellicht ook kleinschalige markten gehouden worden. Ook zou het een goede plek zijn waar je publieke debatten kan organiseren (agora/ speakerscorner). Daarnaast worden er mogelijkheden gezien om een tijdelijke openlucht expositieruimte te realiseren. Ook wordt aandacht gevraagd voor het mogelijk realiseren van een klimaatplein, waarbij ook het festival Future City benoemd wordt.

Om het gebruik van het gehele Gele Rijders Plein voor evenementen te bevorderen is het essentieel dat er goede aansluitingen qua elektra, water en afvoer worden gerealiseerd. Als belangrijk aandachtspunt wordt tevens genoemd het beheer van het plein. Gesuggereerd wordt om dit in overleg met de ondernemers rondom het plein goed vorm te geven.

Tevens is gesproken over de fontein. Onderzocht kan worden hoe de fontein het gehele jaar door meer een gebruiksfunctie kan hebben. Een schaatsbaan in de fontein wordt door de aanwezigen als niet realistisch gezien vanwege de beperkte omvang van de fontein en de combinatie water/ ijs. De bak is echt veel te klein om een fatsoenlijke schaatsbaan te maken. Een tijdelijke schaatsbaan over de fontein, met meer ruimte, is een optie. Een verhoogde vloer gecombineerd met een fontein biedt ook meer mogelijkheden voor kleinschalige evenementen het gehele jaar door.

De fietsenstalling heeft een belangrijke functie en moet echt blijven op het plein. De huidige locatie werkt belemmerend. Een half verdiepte fietsenstalling lijkt een goede oplossing. Daarbij moet wel zorgvuldig onderzocht worden of dit het lijnenspel en de samenhang van het totale monument niet negatief beïnvloed.

Nadrukkelijk wordt aandacht gevraagd voor een goede verlichting van het plein en het AKU monument. Het oorspronkelijke ontwerp had een lichtplan en ontwerp. Bij een nieuwe toekomst voor het plein is het essentieel dat dit meegenomen wordt.

Verder wordt ook aangegeven dat een goede inpassing van de terrassen rondom het AKU monument gewenst is. Daarbij wordt aangegeven dat de huidige bestrating van veldkeitjes in combinatie met terrassen niet ideaal is. Ook wordt door sommigen aangegeven dat het gewenst is de ruimte direct rondom de fontein vrij te houden. In het ontwerp lijkt het verstandig om rekening te houden met openbare zones en semi-openbare zones waar de terrassen geplaatst kunnen worden.

Samengevat is de essentie van bovenstaande dialoog de vraag hoe het Gele Rijders Plein en het AKU monument weer een betekenis kan krijgen als (ontmoetings)plek in de stad voor nu en de toekomst. De vergelijking wordt gemaakt met vrijkomende monumentale kerkgebouwen. Bij een nieuwe functie/ tijd kan ook een transformatie van het monument horen. Een goed voorbeeld hiervan is de Eusebiuskerk. Over het vraagstuk van de mate van behoud & restauratie danwel transformatie van het AKU monument bestaan tijdens de dialoog verschillende inzichten. In de ruimtelijke modellen die de volgende keer gepresenteerd worden, en de dialoog daarover, zal dit terugkomen.

3. Relatie AKU monument met de binnenstad, met name met de looproute richting Jansplaats.
De fietsenstalling en de muren blokkeren de looproute en verbinding met de binnenstad. De muren blokkeren ook de zichtlijnen. Om een beter gebruik te realiseren is het gewenst dat het plein meer bij de binnenstad betrokken wordt. Door de nieuwe ondernemingen aan het plein en de dynamiek die dit geeft wordt dit alleen maar benadrukt. Het is dus wenselijk dat de huidige fietsenstalling wordt verwijderd en de blokkerende werking van de muren wordt opgeheven.

Oorspronkelijk waren de muren bedoeld als afscheiding van het autoverkeer. De muren vervullen nu een bescherming voor spelende kinderen bij de fontein, maar dat is alleen bij mooi weer. De muren zijn onderdeel van het monument.

De doorgang van het Gele Rijders Plein naar het Jansplein is smal, donker en slecht onderhouden. De fietsen die daar geplaatst worden belemmeren de zichtlijnen en de verbinding. Het voelt bijna als een 'muizengaatje' de binnenstad in.

Ook de huidige ligging van het fietspad vormt een barrière. Het is een idee om deze wat verder van de gevels af te leggen en meer terrasruimte te creëren aan de gevel. Dan worden de horecaondernemingen aan de stadszijde meer bij het Gele Rijders Plein betrokken.

4. Relatie AKU monument met de parkzijde
De verbinding tussen het AKU monument en de vergroende oostzijde is belangrijk voor het slagen van het plein. Het is gewenst dat de huidige barrierewerking wordt opgeheven. De ruimte van de pergola zou een soort podium voor de stad kunnen worden. Het zou een podium kunnen zijn voor culturele en/ of kleinschalige evenementen. Belangrijk voor een podiumfunctie is tevens de mogelijkheid tot een overkapping. Het plein heeft reuring door het hele jaar heen nodig. Ook bij slechter weer.

5. Duurzaamheid, hoe restaureer je een rijksmonument met oog voor een duurzame toekomst?
Voor een succesvolle vergelijking voor een duurzame toekomst van het AKU monument wordt wederom de relatie gelegd met de Eusebiuskerk. Aan dit Rijksmonument zijn ingrijpende moderne ingrepen aangebracht om de kerk gereed te maken voor de toekomst. Dit alles is met het uiterste respect voor het monument gedaan. Daarbij moet gekeken worden naar het gebruik en de waarde van het monument. Je wilt ook de generatie van nu de kans geven om iets toe te voegen aan dit monument. Aangegeven wordt dat kerken die nu niet meer in gebruik zijn, niet worden gerestaureerd. Het is van belang dat ook in de toekomst monumenten duurzaam kunnen worden gebruikt.

Qua duurzaamheid wordt verder aangegeven dat het wenselijk is dat de fonteinbak niet elk jaar geschilderd hoeft te worden. Gesuggereerd wordt om ruimte voor zonnepanelen te creëren. Ook wordt aangegeven dat wellicht Led verlichting toegepast kan worden. Arnhem is de stad van de energietransitie. Waterstof is de toekomst. Is dit op één of andere manier mogelijk op het Gele Rijders Plein? Ook wordt een klimaatplein gesuggereerd en plasticvrije evenementen.

Beknopte weergave dialoog
2de Ronde Tafel

Gele Rijders Plein

Bijeenkomst	:	2de Ronde Tafel gesprek Gele Rijders Plein
Gehouden op	:	20 februari 2020
Plaats	:	Royal Meeting te Arnhem
Aanwezig	:	Ton Kuipers, Stichting Toekomst AKU Ensemble Arnhem
		Peter Neijenhuis, Stichting Toekomst AKU Ensemble Arnhem
		René Janssen, eigenaar Royal
		Marcel van Empel, bewonersvereniging Arnhem 6811 & klankbordgroeplid
		Erik Wiessenberg, Arnhems Hart
		Erik Hulsebos, Stan&Co & klankbordgroeplid
		Renzo Koopmans, bewoner van de Doelenstraat & klankbordgroeplid
		Louise Garming, bewoner & Klankbordgroeplid
		Berbera Vogel-Prins, bewoner van de Bastionstraat & klankbordgroeplid
		Jan Reijnen, Erfgoed Vereniging Heemschut
		Henk Hoogeveen, Rijksdienst Cultureel Erfgoed
		Ryu Tajiri, erve Tajiri
		Bart Brouwer, erve Brouwer
		Marian van Hooij, Platform Binnenstad Arnhem
		Geert Elemans, Vertegenwoordiger Gele Rijders
		Gijs Frencken, stadsbouwmeester gemeente Arnhem
		Alet Voskuil, evenementenmanager gemeente Arnhem
		Henk Velthorst, gebiedsbeheerder gemeente Arnhem
		Wim Lavooij, stedenbouwkundige
		Johan Wolthuis, Stichting Jansbeek boven water
Organisatie	:	Martine Baar, dagvoorzitter gemeente Arnhem
		Theo Reesink, landschapsarchitect bureau Poelmans Reesink
		Arthur Borst, projectmanager gemeente Arnhem
		Monique Karman, projectsecretaris gemeente Arnhem

Vooraf

Op donderdag 20 februari jl. heeft het 2de Ronde Tafel gesprek plaatsgevonden over het Gele Rijders Plein. Bovenstaande mensen en organisaties waren hierbij aanwezig. De strekking van de presentaties en dialoog treft u aan in deze beknopte weergave van de bespreking. Dit document is geen letterlijk verslag van deze bijeenkomst.

Welkom, door Martine Baar, dagvoorzitter.
Dagvoorzitter Martine Baar heet iedereen welkom. We blikken kort terug op het 1ste Ronde Tafel gesprek en nemen door hoe deze 2de bijeenkomst is opgezet.
De gemeentelijke projectmanager Arthur Borst geeft aan dat als er iets mist in de verslaglegging (of iets wordt hierin niet herkent) dan kan dit gemaild worden aan Monique Karman, projectsecretaris. Dit wordt dan als bijlage aan de beknopte weergave gevoegd.
De presentaties die deze avond worden getoond zullen ook aan deaanwezigen worden toegestuurd per e-mail.

Vertrekpunt en proces, door Arthur Borst, projectmanager Gemeente Arnhem
Door de gemeentelijke projectmanager wordt kort nog eens het vertrekpunt doorgenomen.
2016: Aanwijzing tot rijksmonument
2017: Raadsbesluit:
• Oostzijde vergroenen en ruimte voor Jansbeek
• Opknappen fontein met mogelijk ijsbaan
• Verwijderen van de pergola + onderzoek naar (bebouwing) als roomdivider
• Verplaatsen fiets parkeren, langzaam verkeer
2019: roomdivider/ placemaking en evaluatie
• Opdracht uitwerken modellen en fiets parkeren

Motie november 2019: Ook een model uitwerken voor alleen restauratie van gehele monument (ook pergola)

Vervolgproces

Fase	Definitiefase (Q1 '20)	Ontwerpfase	Voorbereidingsfase	Realisatiefase
Product	- afrondend onderzoek ruimtelijke modellen	- ontwerp/ restauratieplan - ontwerp herinrichting maaiveld	- technische uitwerking - vergunningen - aanbesteding	- restauratie - realisatie - herinrichting maaiveld

Raadsbesluit

• Uitwerken en beoordelen van 4 ruimtelijke modellen (invloed op rijksmonument en openbare ruimte)
• Financiële doorrekening van modellen
• 2 ronde tafel gesprekken: input/ meningen ophalen
• Besluitvorming B&W/ gemeenteraad (Q2 2020)

Terugblik 1ste Ronde Tafel gesprek, door Arthur Borst, projectmanager Gemeente Arnhem
Uit het 1ste Ronde Tafel gesprek zijn 6 punten gekomen die de rode draad vormen voor een nieuw perspectief voor het AKU monument op het Gele Rijders Plein:

1. Plek voor ontmoeten en evenementen
2. Verbinding met Jansplein en oostzijde van het Gele Rijders Plein
3. Oplossing voor fiets parkeren en route
4. Duurzaam monument en plein voor de toekomst
5. Verbeteren van de sociale veiligheid
6. Discussie behoud en transformatie monument.

Posters van ieder model zijn in de ruimte opgehangen en alle aanwezigen krijgen gedurende het programma de gelegenheid op die posters opmerkingen te plaatsen bij deze punten.

Presentatie structuurontwerp, door Theo Reesink, bureau Poelmans Reesink.
De presentatie gaat uitgebreid in op de historie van het Gele Rijders Plein, de kernwaarden van het monument, de ruimtelijke kenmerken, het gebruik en de fietsenstalling.
De kernwaarden van het monument vormen de leidraad van dit onderdeel van de presentatie.

- Totaalkunstwerk
- Ontmoetingsplek voor de stad
- Viereenheid: Maat, schaal, verhouding, compositie
- Binnen versus buiten, omkaderen
- Materialisatie

De 4 concept modellen die worden gepresenteerd zijn:

1. Restauratie

Fietsen op het maaiveld op de huidige plek op het plein.
Middels beelden loopt Theo Reesink met de aanwezigen door model 1. In dit model worden alle componenten van het monument gerestaureerd zonder dat deze worden aangepast. Wel wordt de optie van het weghalen van de muur van open stenen onderzocht, dit ten behoeve van de transparantie.

2a. Restauratie & transformatie
Half verdiepte fietsenstalling & pergola
Middels beelden loopt Theo Reesink met de aanwezigen door model 2. In dit model wordt een half verdiepte fietsenstalling onder de pergola gepresenteerd. De fietsenstalling voldoet aan de capaciteitsbehoefte, is goed begaanbaar en voorzien van de maximale hoeveelheid natuurlijk (dag) licht, onder andere door (her)gebruik van de open stenen. Door deze half verdiepte fietsenstalling komt de pergolavloer, en daarmee ook de pergola 60 cm omhoog en met het openen van de pergola naar de oostzijde wordt er een podiumfunctie voor het plein gecreëerd. In het structuurontwerp is het plafond van de fietsenstalling naar buiten geopend voor meer licht en is de boom, die ook in het oorspronkelijke ontwerp zich in het midden bevond, teruggebracht. De basaltmuren worden geopend naar de binnenstad.

2b. Restauratie & transformatie
Half verdiepte fietsenstalling & verhoogde pergola
Middels beelden loopt Theo Reesink met de aanwezigen door model 2b. Dit model is gelijk aan model 2a op alle componenten, met dit verschil dat de pergola zelf wordt verschaald. Dit ten behoeve van de

open ruimte en licht en een grotere doorkijk van luwte naar reuring en visa versa. De podiumfunctie krijgt in dit model nog meer 'smoel' door de pergola door te trekken naar de oostzijde waardoor er een gedeeltelijk overdekt podium ontstaat. De basaltmuren worden geopend naar de binnenstad.

3. Restauratie en transformatie

Half verdiepte fietsenstalling & dak

Middels beelden loopt Theo Reesink met de aanwezigen door model 3. Dit model is gelijk aan model 2 op alle componenten, met dit verschil dat de pergola wordt vervangen door een dak en wordt verhoogd.

4. Restauratie en transformatie

Half verdiepte fietsenstalling & paviljoen

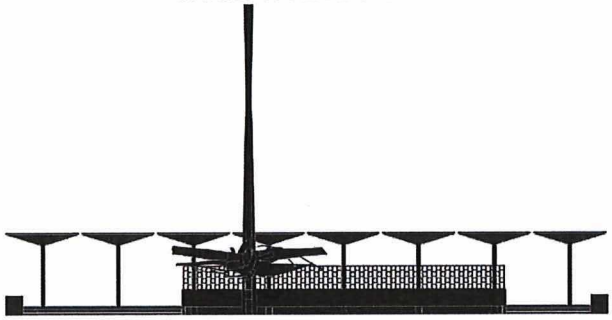
Middels beelden loopt Theo Reesink met de aanwezigen door model 4. Dit model is gelijk aan model 2 op alle componenten, met dit verschil dat de pergola wordt vervangen door een paviljoen. Het paviljoen heeft een 'stoere' uitstraling. Belangrijk in dit model is wel de juiste permanente invulling van het paviljoen.

De vragen, opmerkingen en meningen op- en over de modellen die tijdens en na de presentatie van de 4 modellen worden opgebracht worden genoteerd op de posters in de ruimte en zijn verwerkt in onderstaande beknopte weergave van de dialoog.

Beknopte weergave dialoog

Hieronder volgt een beknopte weergave van de dialoog. De diverse adviezen en verkregen input geven geen eenduidige richting. Er zijn voorstanders van een minutieuze restauratie, maar ook van een noodzakelijke geachte modernisering. In het uiteindelijke onderzoek naar ontwerprichtingen/ modellen worden zo veel mogelijk van de kennis en overwegingen uit de discussie verwerkt om zo de raad een verantwoorde keuze over de uitwerkingsrichting te laten maken. Het betreft een onderzoek op hoofdlijnen. Na de keuze voor een variant kan in de uitwerking van het ontwerp veel detail worden toegevoegd. In de basis wordt met de keuze van een variant 'de denkrichting' (het concept op hoofdlijnen) vastgelegd zodat de kaders zijn bepaald voor de verdere uitwerking.

Model 1: Restaureren

Restauratie van het monument in de huidige vorm. Fiets parkeren blijft op het maaiveld.

1. Plek voor ontmoeten en evenementen

Argumentatie voor model 1

- Gefaseerde restauratie voor het monument mogelijk. Eerst het monument volledig kunnen restaureren (fase1) en daarna de gebruikswaarde aanpassen (fase 2).

- Het monument is een cadeau aan de stad, juist om er prettig te verblijven. Volgens sommige aanwezigen moeten we daar goed voor zorgen en daarom in de oorspronkelijke vorm moeten laten.

Argumentatie tegen model 1

- Is alleen restaureren niet tekort doen aan wat het Gele Rijders Plein echt nodig heeft. In het najaar en de winter gebeurt er niets op dit plein.
- Essentieel voor het houden van evenementen op deze locatie zijn permanente voorzieningen zoals water en elektriciteit.

2. Verbinding met de omgeving

Argumentatie voor model 1

- De bedoeling van de kunstenaar van het monument was de mensen die daar verbleven een beschermd gevoel te geven, een gevoel van intimiteit, dat zou gerespecteerd moeten worden. Verbinding met de omgeving is daarbij onnodig.

Argumentatie tegen model 1

- De context van het monument in de omgeving is veranderd, en sluit niet meer aan. De omgeving is totaal anders dan bij het ontwerpen en bouwen van het monument en nu 'werkt' het monument niet meer in de nieuwe omgeving.
- Toegankelijkheid voor minder validen is in de huidige situatie onvoldoende en alleen restaureren gaat dat niet oplossen.
- Het fiets parkeren vormt een grote barrière tussen het monument en de binnenstad
- Het monument is donker en introvert en niet uitnodigend naar de omgeving
- De muur met open stenen en de zwarte muur werken als een barrière op de toegankelijkheid en de transparantie naar de omgeving.

3. Fiets parkeren en route

Argumentatie voor model 1

- Als de fietsen boven maaiveld blijven zullen de financiële voordelen aanzienlijk zijn.

Argumentatie tegen model 1

- Alle aanwezigen zijn het eens dat de fietsenstalling op de huidige plek in de huidige vorm, met de huidige route niet gehandhaafd dient te worden. De huidige fietsenstalling op de huidige plek dient te verdwijnen. Deze vormt een te grote barrière.
- Voorgesteld wordt om de fietsenstalling te verplaatsen elders op het plein, los van het monument. Een exacte locatie kan door de aanwezigen niet worden aangewezen maar de ruimte tussen het AKU monument en het busstation wordt genoemd. Dit werd aan tafel 'model 5 genoemd'.

4. Duurzaam monument/ plein

Argumentatie voor model 1

- Bij een volledige restauratie van het monument behoeven er geen nieuwe materialen gebruikt te worden, is duurzaam.

Argumentatie tegen model 1

- De fonteinbak in de huidige vorm moet ieder jaar opnieuw worden geverfd. Dit is in het geheel niet duurzaam

5. Verbeteren sociale veiligheid

Argumentatie voor model 1

- Als het monument volledig wordt gerestaureerd en de originele verlichting wordt teruggeplaatst dan zal de sociale veiligheid positief worden beïnvloed.

Argumentatie tegen model 1

- De huidige situatie zorgt voor onvoldoende sociale veiligheid op het Gele Rijders Plein. Bij restauratie van het monument zou de verlichting onder de pergola geplaatst moeten worden. Ook de verlichting in de fontein zou terug moeten worden geplaatst, of indien nog aanwezig, moeten worden hersteld.
- Verlichting en camera's zouden moeten helpen maar zijn als maatregel zeker onvoldoende om de sociale veiligheid te verbeteren en te waarborgen voor de toekomst. Hiervoor zullen meer ingrijpende maatregelen noodzakelijk zijn.
- De sociale veiligheid zal toenemen als er meer reuring komt op het plein gedurende het hele jaar. Als we het monument alleen restaureren zal die reuring niet ontstaan.

6. Renovatie/Transformatie monument

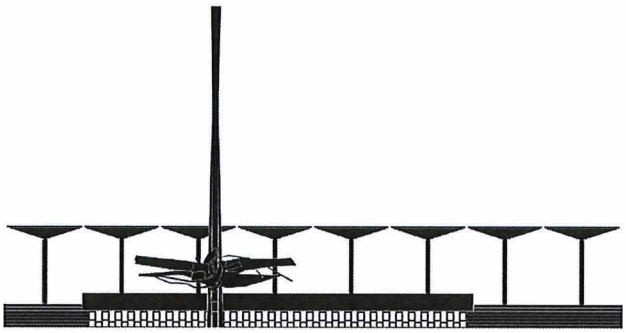
Argumentatie voor model 1

- Het monument is in lijnen en samenspel van de verschillende componenten precies zoals het behoort te zijn. De ontwerper en kunstenaar hebben het zo ontworpen. Daar moet je niets aan veranderen, alleen restaureren. Het ontwerp is goed zo.

Argumentatie tegen model 1

- Alleen restaureren is een gemiste kans om het plein te verbeteren. De fontein en het kunstwerk van Tajiri zou behouden kunnen worden in de originele staat maar de pergola en de rest van het monument kan aangepast worden naar de moderne tijd en moderne wensen.

Model 2a, Restaureren en transformeren

1. Plek voor ontmoeten en evenementen

Argumentatie voor model 2a

- De bereikbaarheid en begaanbaarheid van het monument worden beter door de aanpassingen. .
- Aanpassingen zijn nodig om het plein meer te openen voor en naar de omgeving en geschikter te maken voor evenementen en hiermee de gebruiksfunctie positief te beïnvloeden.

Argumentatie tegen model 2a

- Alle aanpassingen verstoren het originele lijnenspel van het monument en dat is niet wenselijk.
- Alle componenten zijn gerelateerd en aanpassingen verstoren de balans.
- Door de verhoging verslechterd de relatie tussen pergola en fontein nog meer.

2. Verbinding met de omgeving

Argumentatie voor model 2a

- Transparantere doorkijk van luwte naar reuring en visa versa. Doorbreken van de basalt muurtjes maakt het monument meer open naar de omgeving. Het openen van de pergola aan oostzijde geeft de pergola meer een podiumfunctie.

Argumentatie tegen model 2a

- Het is onnodig on de pergola een podium functie geven. Dit is niet de bedoeling geweest van de ontwerper.
- De pergola is ongeschikt als podium. Te klein en te laag en de ruimte onder en rond de pergola staat goede organisatie in de weg.

3. Fiets parkeren en route

Argumentatie voor model 2a

- Een half verdiepte fietsenstalling met voldoende daglicht, goed begaanbaar, voldoende capaciteit en bewaakt is zeer wenselijk op het Gele Rijders Plein.

Argumentatie tegen model 2a

- De pergola komt met 60 cm omhoog en dat verstoort het lijnenspel van het monument.
- Een half verdiepte fietsenstalling is enorm kostbaar

4. Duurzaam monument/ plein

Argumentatie voor model 2a

- De fontein moet dringend worden gerestaureerd en is nu al niet meer origineel. Kunnen we de gehele fontein niet vervangen door een nieuwe duurzamere fontein die geschikt is voor zomer - en winter activiteiten?

5. Verbeteren sociale veiligheid

Argumentatie voor model 2a

- Het meer openen van het monument zal naast verlichting en camera's de plek minder aantrekkelijk maken voor ongewenste activiteiten.
- Als er mogelijkheden worden gecreëerd voor meer reuring op het plein zal de overlast en sociale onveiligheid afnemen

6. Renovatie/Transformatie monument

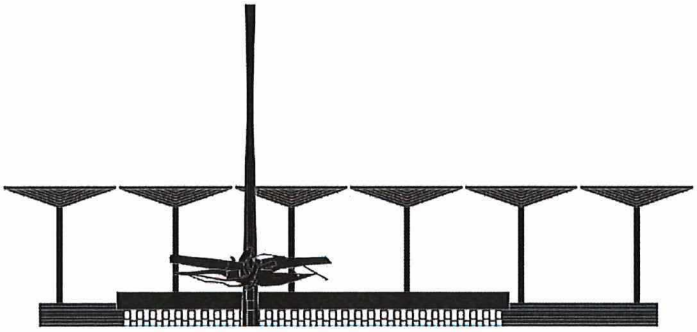
Argumentatie voor model 2a

- We willen de generatie van nu kans geven iets toe te voegen aan het monument. Als een monument niet meer wordt gebruikt, wordt het niet meer gerestaureerd. De gebruikswaarde is dus essentieel.

Argumentatie tegen model 2a

- Aangegeven wordt dat model 2a zorgt voor aantasting van de kernwaarden van het monument

Model 2b, Restaureren en transformeren

1. Plek voor ontmoeten en evenementen

Argumentatie voor model 2a

- De verhoogde pergola zorgt voor meer 'luchten ruimte in het monument. De pergola krijgt nog evidenter een podiumfunctie door de hoogte maar ook door het openmaken naar de oostzijde en het doortrekken over de trap.

5. Verbeteren sociale veiligheid

Argumentatie voor model 2a

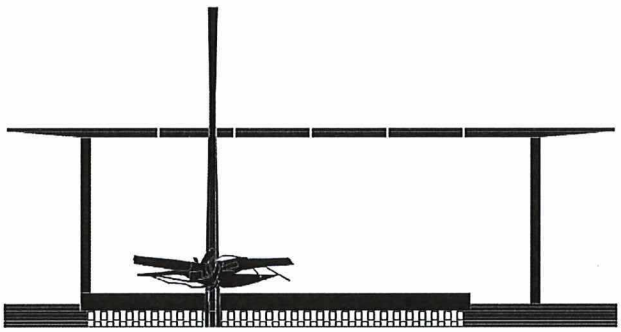
- Meer licht, licht en ruimte maakt het monument nog minder aantrekkelijker voor ongewenste activiteiten. Meer mogelijkheden voor evenementen geeft meer reuring en ook dat zal bijdragen aan de sociale veiligheid.

6. Renovatie/Transformatie monument

Argumentatie tegen model 2a

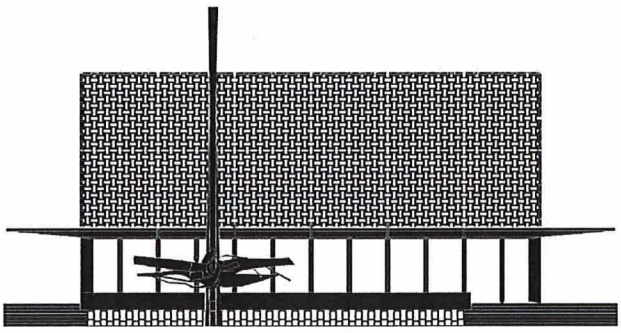
- Alle verhoudingen, relaties, afhankelijkheden en lijnen zijn losgelaten in dit model. Het gesammtkunstwerk is geen gesammtkunstwerk meer.

Model 3, Restaureren en transformeren

Vrijwel alle aanwezigen zijn van mening dat dit model niet het geschikte model is voor het plein.

Model 4, Restaureren en transformeren

Vrijwel alle aanwezigen aanwezig zijn van mening dat het plaatsen van een paviljoen niet het juiste model is voor het plein. Het experiment met de gele kubus heeft dit ook uitgewezen. De invulling van het paviljoen zou permanent en zeer aantrekkelijk moeten zijn wil dit model kunnen werken. Door het weer 'dicht' te zetten zal de sociale veiligheid negatief beïnvloed blijven.

De fietsenstalling blijkt tijdens deze Ronde Tafel een groot aandachtspunt. Hieronder nog een aantal punten op dit onderwerp:

- Er is geen variant met een fietsenstalling volledig verdiept onder de pergola om de volgende redenen:
    - ✓ De hellingbaan in en uit wordt dan te steil
    - ✓ Onderzoek wijst uit dat geheel verdiepte fietsenstallingen slecht worden gebruikt.

- Een goede fietsenstalling geeft reuring en een extra functie aan het plein

- Beheer van een half verdiepte fietsenstalling moet goed georganiseerd zijn. Wie beheert de fietsenstalling? Wat wordt er georganiseerd voor het fiets parkeren van de omwonenden? Wat zijn de openingstijden? Vooral de vraag omtrent openingstijden leidt tot veel vragen en issues die opgelost dienen te worden.

Afsluiting, door Theo Reesink en Arthur Borst
Arthur bedankt alle aanwezigen voor hun input en geeft aan dat zij zullen worden geïnformeerd over het vervolg van het proces. De diverse adviezen en verkregen input geven geen eenduidige richting. Er zijn voorstanders van een minutieuze restauratie, maar ook van een noodzakelijke geachte modernisering. In het uiteindelijke onderzoek naar ontwerprichtingen/ modellen worden zo veel mogelijk van de kennis en overwegingen uit de discussie verwerkt om zo de raad een verantwoorde keuze over de uitwerkingsrichting te laten maken. Het betreft een onderzoek op hoofdlijnen. Na de keuze voor een variant kan in de uitwerking van het ontwerp veel detail worden toegevoegd. In de basis wordt met de keuze van een variant 'de denkrichting' (het concept op hoofdlijnen) vastgelegd zodat de kaders zijn bepaald voor de verdere uitwerking.

Van: **Arthur Borst** [redacted]
Onderwerp: FW: Uitnodiging Ronde Tafel 2
Datum: 20 mei 2020 12:15
Aan: [redacted]

Van: Renzo Koopmans [redacted]
Verzonden: vrijdag 21 februari 2020 11:19
Aan: Monique Karman <monique.karman@arnhem.nl>
CC: Arthur Borst <arthur.borst@arnhem.nl>; Theo Reesink <t.reesink@poelmansreesink.nl>
Onderwerp: Re: Uitnodiging Ronde Tafel 2

Beste mensen,

Nogmaals dank voor de bijeenkomst gisteren. Gister werd de uitnodiging gegaan om eea via mail nog door te geven. Omdat ik het idee heb dat de pro-Aku club nogal drammerig was in hun emotionele betogen, leek het mij handig om mijn zegje nog even te bevestigen per mail.

Hoewel ik van mening ben dat het geheel een verloederd sta in de weg is en beter naar het openluchtmuseum had kunnen verhuizen, blijkt dat helaas geen optie.
Het oorspronkelijke idee 1 is dan wat mij betreft uitgesloten. Door de fietsenstelling op het maaiveld en de dichte muren rondom de pergola blijft het een vreselijke plek.
Optie 5 (optie 1B) opent in dat op zich meer de pergola. En met de meneer van dat idee ben ik het eens: het toegankelijk en open maken van de pergola is het begin. Er moet alsnog werk en moeite verricht worden om het ding te gebruiken. Het blijft een onding. En hoe meer open het is (muren weg dus) hoe meer het bij beide delen van het Gele rijdersplein gebruikt kan worden.

Gister op de weg naar huis heb ik nogmaals gekeken. De room divider (met de mooie stenen) blokkeert het geheel. De zwarte muur bij de fontein ook. En daarmee is optie 2 A/B wat mij betreft alsnog een prima optie. Als de gehele pergola verhoogd wordt maar de zwarte muur bij de fontein gaat weg, is er helemaal geen barrière. Integendeel, dat is nu met de zwarte muur ook.

Optie 3 had ik een mooi alternatief gevonden als het plafond een soort moderne twist van de huidige pergola zou zijn maar nu is het gewoon een simpel dak. Optie 4 is stoer. Maar als er niet permanent (lees dagelijks) iets in de ruimte te doen is (horeca, museum) dan is het geen echt alternatief.

Tot slot wil ik nog even kwijt dat ik vind dat ik het idee heb dat de (om ze maar even zo te noemen) de tegenstanders liters water bij de wijn moeten doen en de voorstanders het liefst hebben dat de wereld is zoals 60 jaar geleden. Ik denk dat als je de fontein met pilaar en kunstwerk behoud maar de pergola moderniseert dat het een fantastische mix van oud en niet is. De wereld en ook arnhem is in ontwikkeling. Daar moet zo'n groot kunstwerk geen rem in zijn!

Groet, Renzo

> Op 12 feb. 2020, om 13:37 heeft Monique Karman <monique.karman@arnhem.nl> het volgende geschreven:

Van: **Arthur Borst** [redacted]
Onderwerp: FW: Uitnodiging Ronde Tafel 2
Datum: 20 mei 2020 12:13
Aan: [redacted]

Van: Marcel van Empel Arnhem681[redacted]
Verzonden: donderdag 20 februari 2020 21:33
Aan: Monique Karman <monique.karman@arnhem.nl>; Arthur Borst <arthur.borst@arnhem.nl>; 'Theo Reesink' <t.reesink@poelmansreesink.nl>
Onderwerp: Re: Uitnodiging Ronde Tafel 2

Hallo allemaal,
dank voor de 2e ronde tafel gesprek, jammer dat er veel vanuit emotie werd gesproken maar ook wel logisch met sommige persoonlijke/ familie belangen.
Graag wil ik opmerken en of toevoegen bij de opmerkingen

- in optie 5 of 1b of de atoomschuilkelder meegenomen kan worden als optie voor fietsenstalling.
- de kelder van workstation voor fietsenstalling
- of er een mogelijkheid is, iets van de parkeerruimte bij dadawan achter van fietsenstalling te kunnen gebruiken/pachten? (erg out of the box hoor)

Nogmaals dank voor de zeer levendige soms te emotionele ronde tafel gesprekken en complimenten voor de verzorging, was erg lekker vanavond.

groet mars
Arnhem6811

Op 12-2-2020 om 13:37 schreef Monique Karman:

> Beste betrokkenen bij het Gele Rijders Plein,
>
> Graag willen wij u uitnodigen voor het tweede Ronde Tafelgesprek.
> Wij hopen u weer te ontvangen op **donderdag 20 februari om 16.00 uur** in Royal Meeting, de King Zaal.
> Willemsplein 46 te Arnhem.
> In de bijlage stuur ik u een beknopte weergave van de dialoog in het 1ste Ronde Tafelgesprek.
>
> Het programma dat wij hebben opgesteld is als volgt:
> 16.00 uur: inloop met koffie & thee
> 16.30 uur: welkom, opening en terugblik op het 1ste Ronde Tafelgesprek
> 16.45 uur: presentatie van ruimtelijke modellen
> 17.30 uur: pauze, met lichte maaltijd
> 18.00 uur: dialoog
> 19.15 uur: afsluiting

Van: **Arthur Borst** [redacted]
Onderwerp: FW: 2de Ronde Tafel gesprek 20 februari 2020, Gele Rijders Plein
Datum: 20 mei 2020 12:15
Aan: [redacted]

Van: Erik Wiessenberg [redacted]
Verzonden: dinsdag 12 mei 2020 7:41
Aan: Monique Karman <monique.karman@arnhem.nl>; Arthur Borst <arthur.borst@arnhem.nl>; 'Theo Reesink' <t.reesink@poelmansreesink.nl>
Onderwerp: RE: 2de Ronde Tafel gesprek 20 februari 2020, Gele Rijders Plein

Goedemorgen allemaal,

Een belangrijke punt mis ik in deze (te late) notulen helaas. En dat is de toegankelijkheid voor mindervaliden en ouderen.
We hebben meermaals aangegeven dat hier ook naar gekeken moet worden en ook ingepast moet worden.

Daarnaast waren er meer belangrijke punten aangegeven die ik mis in deze notulen. Alhoewel er veel gezegd en ook
besproken is mis ik toch de hoofdlijnen die door René werden aangegeven als zijnde model 5 welk omarmd werd door
de aanwezigen.

Ben benieuwd naar het voorstel die de raad c.q. wethouder zal krijgen maar vrees weer voor een ronde tafelgesprek.

Met vriendelijke groeten,
Erik Wiessenberg,
Voorzitter Bewonersgroep Arnhems Hart,
Tel: [redacted]

ArnhemsHart.nl

Van: Monique Karman <monique.karman@arnhem.nl>
Verzonden: woensdag 6 mei 2020 18:04
Aan: Arthur Borst <arthur.borst@arnhem.nl>; 'Theo Reesink' <t.reesink@poelmansreesink.nl>; Monique Karman <monique.karman@arnhem.nl>
Onderwerp: 2de Ronde Tafel gesprek 20 februari 2020, Gele Rijders Plein

Goedemiddag allen,

RONDETAFELGESPREKKEN GELE RIJDERSPLEIN JANUARI EN FEBRUARI 2020

Opmerkingen van Erfgoedvereniging Bond Heemschut. Stichting Toekomst AKUEnsemble Arnhem en Erven Brouwer Tajiri bij de verslaggeving van de Ronde tafelgespreken die plaatsvonden in januari en februari 2020. Verzameld 19 mei 2020.

Jan Reijnen Commissie Gelderland Erfgoedvereniging Bond Heemschut

We hebben enige maanden geleden een tweetal uitvoerige bijeenkomsten / rondetafelgesprekken gehad over de fontein en omgeving. Hier waren vele belangrijke partijen aanwezig. Als ik de gedachten van deze twee uitvoerige bijeenkomsten mag samenvatten dan komt dat neer op de conclusie dat de meerderheid van de aanwezigen voor het behoud is van fontein en pergola. Op het eerste verslag was geen reactie mogelijk bij de vaststelling ervan. Is de verslaglegging van deze bijeenkomsten wel in orde? Ik denk van niet. Ik heb de indruk dat er wat gemarchandeerd is, waar de uitkomst van het gesprek niet overeenstemde met wat de ambtenaren daarvan gehoopt hadden. Een kleine minderheid van de aanwezigen vond gedeeltelijke sloop en aanpassing van de pergola wel acceptabel en de meerderheid van deze bijeenkomsten vond dat juist niet. Als we dergelijk bijeenkomsten houden met alle specialisten en betrokkenen, gaan we er dan van uit dat de mening van de een meerderheid - niet van een krappe, maar een ruime meerderheid - gerespecteerd moet worden en een plaats moet krijgen in de verslaggeving? Het lijk mij van wel. Zo niet, dan hebben we tijdens de twee rondetafelgesprekken eigenlijk voor niks zitten denken en spreken met elkaar.

Peter Nijenhuis Stichting Toekomst AKU-ensemble Arnhem

De 'beknopte weergave dialoog 2e rondetafelgesprek' is geen weergave van hetgeen er werd besproken. Het is een lange opsommingen van argumenten voor en tegen verschillende ontwerpvarianten.

Wat uit de verf komt is dat vrijwel alle niet-ambtelijke aanwezigen voor het behoud van de pergola zijn en tegen sloop, zoals voorgesteld in ontwerpvarianten 3 en 4.

Wat niet uit de verf komt, is dat het met name de aanwezige ambtenaren voor variant 2a en/of 2b pleiten, dat wil zeggen het verwijderen en doorbreken van muren en het verhogen van de vloer van de pergola omwille van de sociale veiligheid, de mogelijkheid om een fietsenkelder onder de pergola aan te leggen en van de pergola een evenementenpodium te maken.

De vertegenwoordigers van de Erven Brouwer/ Tajiri, Wim Lavooij, Erfgoedvereniging Bond Heemschut, Stichting Toekomst AKU-ensemble en Open Monumentendag nemen een ander standpunt in. De argumenten daarvoor komen in de 'Beknopte weergave', niet echt naar voren. Volgens de laatstgenoemden gaat het bij fontein en pergola om een modernistisch ontwerp dat door het zeer afgewogen gebruik van minimale middelen een maximaal visueel effect trachtte te bereiken. Bepalend daarbij is de verhouding tussen de horizontale pilaar in de fontein en de horizontale lijn van het dak boven de pergola. Het verhogen van de vloer van de pergola(en dus ook het verhogen van de daklijn) en het wegbreken van voor het ontwerp essentiële muren en muurdelen, zou het karakteristieke van ontwerp en

uitvoering teniet doen. Om die reden pleiten de Erven Brouwer-Tajiri etc. voor ontwerp voorstel 1: restauratie.

Wat in de 'Beknopte weergave' verder ontbreekt is de niet onbelangrijke opmerking van de vertegenwoordiger van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Henk Hoogeveen. Wat hem betreft houdt de grens van het toelaatbare op bij ontwerp 2b. Volgens dat ontwerp 2b komt er een fietsenstalling onder de pergola en wordt de pergola opgehoogd. Voor Henk Hoogeveen is dat echt het maximaal toelaatbare en alleen als daardoor daadwerkelijk bepaalde problemen worden oplost en het dus een betekenisvolle ingreep is. Hij tekende daarbij aan dat zijn voorkeur uitgaat naar ontwerpvoorstel 2a.

Niet onbelangrijk lijk mij hetgeen naar voren werd gebracht door René Janssen, eigenaar van Royal. Die verliet al vrij snel de bijeenkomst, maar lanceerde voor vertrek zijn idee om de pergola te behouden en een fietsenkelder niet onder de pergola aan te leggen, maar aan de westkant van het waterbassin. Wat 'behoud' voor Janssen inhoudt werd echter niet helemaal duidelijk. Tijdens het eerste rondetafelgesprek pleitte Janssen juist voor sloop van de pergola. De vertegenwoordiger van Stan & Co leek voor behoud van de pergola te zijn, maar pleitte niettemin voor de sloop van de zwarte tegelmuur, trappen en andere onderdelen van de pergola.

Dat de omwonenden tijdens de avond niet echt enthousiast werden van een aangepaste pergola als podium voor evenementen is uit het verslag niet op te maken. De opmerkingen die Jan Reijnen van Erfgoedvereniging Bond Heemschut aan het begin van de avond wilde maken over de aard van het verslag van het eerste rondtafelgesprek – hetgeen hem werd belet, hij werd verzocht om ze per mail in te dienen - zijn tenslotte ook niet terug te vinden.

Ton Kuijpers Stichting Toekomst AKU-ensemble Arnhem

OPMERKINGEN DIE GEMAAKT ZIJN TIJDENS DE VERGADERING;
Er is tijdens de vergadering een "MODEL 1a" toegevoegd; Waarbij de fietsenstalling een ondergrondse plek moet krijgen. Velen waren het erover eens dat de plek gevonden kan worden tussen waterbak en Willemsplein. Uiteraard met behoud van het te renoveren terras.

ad 1. argumentatie voor model 1
toevoegen;
* Verwijderen van fietsenparkeerplaats .
* Bij renovatie moeten aansluitingen voor water en elektriciteit gemaakt worden!
* herfst en winter kan passend gebruik gemaakt worden van het monument, bv. specialiteiten markt.
* Een onderzoek naar het gebruik van de vijver als ijsbaan is wenselijk.

2. verbinding met de omgeving
argumentatie voor model 1;
de verbinding met de omgeving is altijd de essentie geweest, kijk naar openheid en ligging. Echter door verval, misbruik en het plaatsen van een fietsenstalling waardoor toegang vanaf Jansplein niet meer mogelijk was is verbinding verbroken. Ook een toilet voor het monument draagt niet bij tot de beleving ervan.

argumentatie tegen model 1.
de argumenten zijn alle oneigenlijke argumenten;
* De omgeving is zonder aandacht voor het monument veranderd, fietsenstalling en toilet, onderhoud!
* De toegankelijkheid is vrij eenvoudig aan te passen zonder het monument wezenlijk aan te tasten.
* Het monument is donker omdat alle verlichting eruit gesloopt is zonder dat de Gemeente hier ooit iets aan gedaan heeft!
* Fiets parkeren was in het oorspronkelijke plan nooit voorzien en is door incapabel bestuur toegevoegd.
* De open stenen wand geven een doorkijk naar het Gele Rijdersplein maar is ook een soort room-divider.
* De zwart betegelde rand (geen muur) biedt een luierplek en positieve hangplek voor iedereen als de zon schijnt! (en dat gebeurt steeds vaker!!)

4 Duurzaam monument.
* Met inachtneming van de steeds grotere behoefte aan koeling voor de stad is het van belang dat de fonteinen zo lang mogelijk in werking blijven!
* De noodzakelijkheid van het ieder jaar schilderen wordt betwijfeld. Het is de vraag of dit de originele uitvoering is.

5. Verbeteren sociale veiligheid.
Argumentatie tegen model 1.
De hele paragraaf getuigd van een negatieve houding van de schrijvers! Het valt te betwijfelen of een stralend en compleet hersteld kunstwerk met verlichting, werkende en verlichte waterpartij, onveilig is.....!
Dit is het zeker niet geweest gezien de vele gemaakte foto's en het gebruik als expositieruimte bij kunstmanifestaties.
De reuring komt dan vanzelf.

6 Renovatie/Transformatie monument.
deze tekst is wel heel bijzonder!! er staat iets helemaal verkeerd;
het is precies andersom;
ALS EEN MONUMENT NIET WORDT GERESTAUREERD (LEES ONDERHOUDEN) DAN WORDT HET INDERDAAD NIET MEER GEBRUIKT!!

Afsluiting.
Na...."In het uiteindelijke onderzoek naar" ontbreekt het woord "renovatie"

Erven Brouwer / Tajiri - Reactie op het verslag van het tweede ronde tafel gesprek, 15 mei 2020

Na het eerste ronde tafel gesprek was het niet mogelijk correcties op het verslag aan te geven. Dit heeft tot gevolg dat bij het tweede ronde tafel gesprek conceptmodellen worden gepresenteerd waarbij men zich kan afvragen of de bepaalde uitgangspunten wel een correcte weergave zijn van het eerste ronde tafel gesprek. De wijze waarop de restauratie geïntroduceerd wordt in de tekst van Model 1, is een restauratie met beperkingen.

Op pagina 3 van het tweede ronde tafel verslag staan de verkorte versies van de diverse modellen te lezen. '.....

De 4 concept modellen die worden gepresenteerd zijn:

1 Restauratie
Fietsen op het maaiveld op de huidige plek op het plein. Middels beelden loopt Theo Reesink met de aanwezigen door model 1. In dit model worden alle componenten van het monument gerestaureerd zonder dat deze worden aangepast. Wel wordt de optie van het weghalen van de muur van open stenen onderzocht, dit ten behoeve van de transparantie. .....'

In deze korte introductie tekst voor Model 1 wordt duidelijk dat de uitgangspunten die bepaald zijn, niet overeenkomen met de oorspronkelijke opdracht van restauratie van het gehele rijksmonument zoals die door de gemeente was gesteld:

-Te lezen is bij 'Belangrijke opgaven en conclusies' in de Raadsbrief van 11 juni 2019, dat er tot tweemaal toe vermeld wordt 'het verwijderen van de fietsenstalling'! -In de 'Aangenomen motie, aanvulling raadsvoorstel AKU-fontein' van 13 november 2019 wordt het college verzocht met een voorstel te komen waarin de kosten en mogelijkheden voor restauratie van het gehele monument uitgewerkt zijn. In de aangenomen motie rept men met geen woord over een fietsenstalling.

Het is voor iedereen duidelijk dat de fietsenstalling geen onderdeel is van het rijksmonument de AKU-fontein! Dat nu bij 'Model 1. Restauratie 'Fietsen op het maaiveld op de huidige plek op het plein', is toegevoegd als uitgangspunt voor het tweede ronde tafel gesprek, is alleen al daarom zeer opmerkelijk. De conclusie is namelijk dat een van de redenen waarom de AKU-fontein niet kan functioneren, is vanwege de fietsenstalling die een obstructie vormt voor de toegankelijkheid en de gewenste verbinding met het Jansplein.

Een oplossing wordt geboden in Model 5 die ontstond tijdens dit tweede ronde tafel gesprek. In dit verslag komt Model 5 verder niet meer voor, behalve als bijzin bij één van de argumenten.

Tijdens de bespreking van de modellen werd duidelijk dat de meerderheid van de externe genodigden zich hierin niet kon vinden en er sprake moest zijn van Model 1b. Restauratie van het gehele monument (zonder fietsenstalling).

Nu wordt in dit verslag van het tweede ronde tafel gesprek geen melding gemaakt Model 1b (die conform is aan de opdracht zoals omschreven in de Raadsbrief van 11 juni 2019). De argumenten vóór Model 1b worden her en der verstrooid ondergebracht in de tekst van Model 1.

In de derde zin van de introductie tekst van Model 1 staat:

'In dit model worden alle componenten van het monument gerestaureerd zonder dat deze worden aangepast.' Aangezien die componenten niet apart benoemd worden, vragen wij ons af wat de restauratie precies inhoudt, zoals het ontwerp uit 1961 - dus inclusief alle elementen die door de jaren heen verwijderd zijn?

Ook de laatste zin van de introductietekst van Model1: ‘Wel wordt de optie van het weghalen van de muur van open stenen onderzocht, dit ten behoeve van de transparantie.’

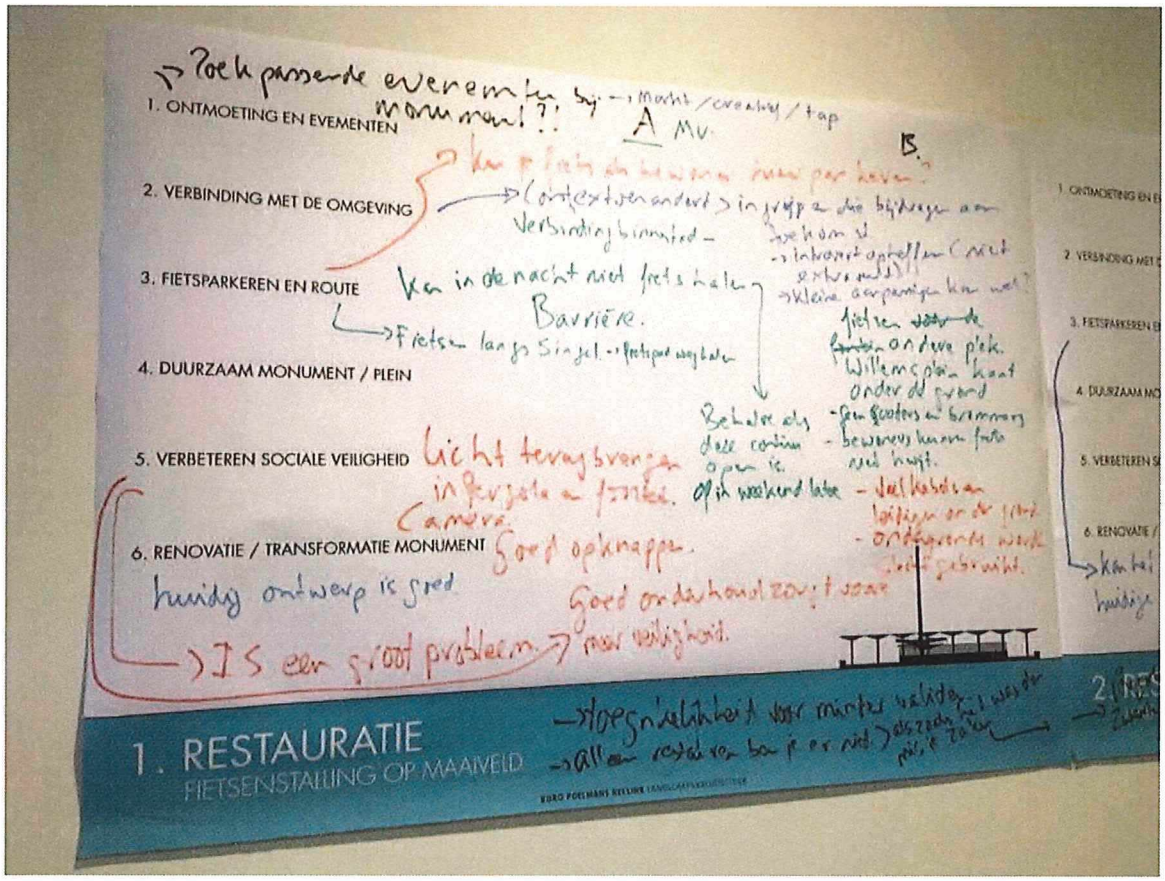
Hier wordt vooraf een aantasting verondersteld van een specifiek element van het rijksmonument. De muur met open stenen is onderwerp bij punt 2. Verbinding met de omgeving (pag 5), daar worden de argumenten voor en tegen besproken.

Bij het toekomstig presenteren van de ‘hapklare brokken’ aan de gemeenteraad waaruit deze zal gaan kiezen, wordt men naar onze mening bij Model 1 (met het behoud fietsenstalling) vooraf al op het verkeerde spoor gezet door een introductietekst die het monument tekort doet.

Deze voorstelling van zaken is voor de 'erven van’ onverteerbaar. Wij meenden deel te nemen aan een onderzoek waarbij het uitgangspunt is dat men respectvol omgaat met de waarde en vooral de betekenis van dit rijksmonument, een top honderd monument van de Wederopbouw.

Alleen een serieuze en zorgvuldige restauratie die past bij het bijzondere rijksmonument met dito betekenis komt voor ons in aanmerking.

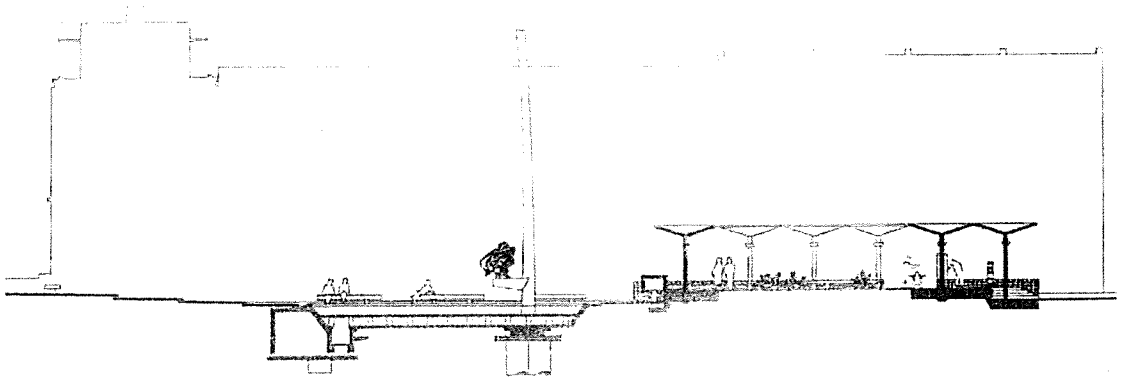
Bart Brouwer Ryu Tajiri Namens erven Brouwer / Tajiri

Aantekeningen op discussie poster Model 1 tijdens de 2de tafel ronde gesprek, febr 2020

het A.K.U.-monument te Arnhem

rchitecten:

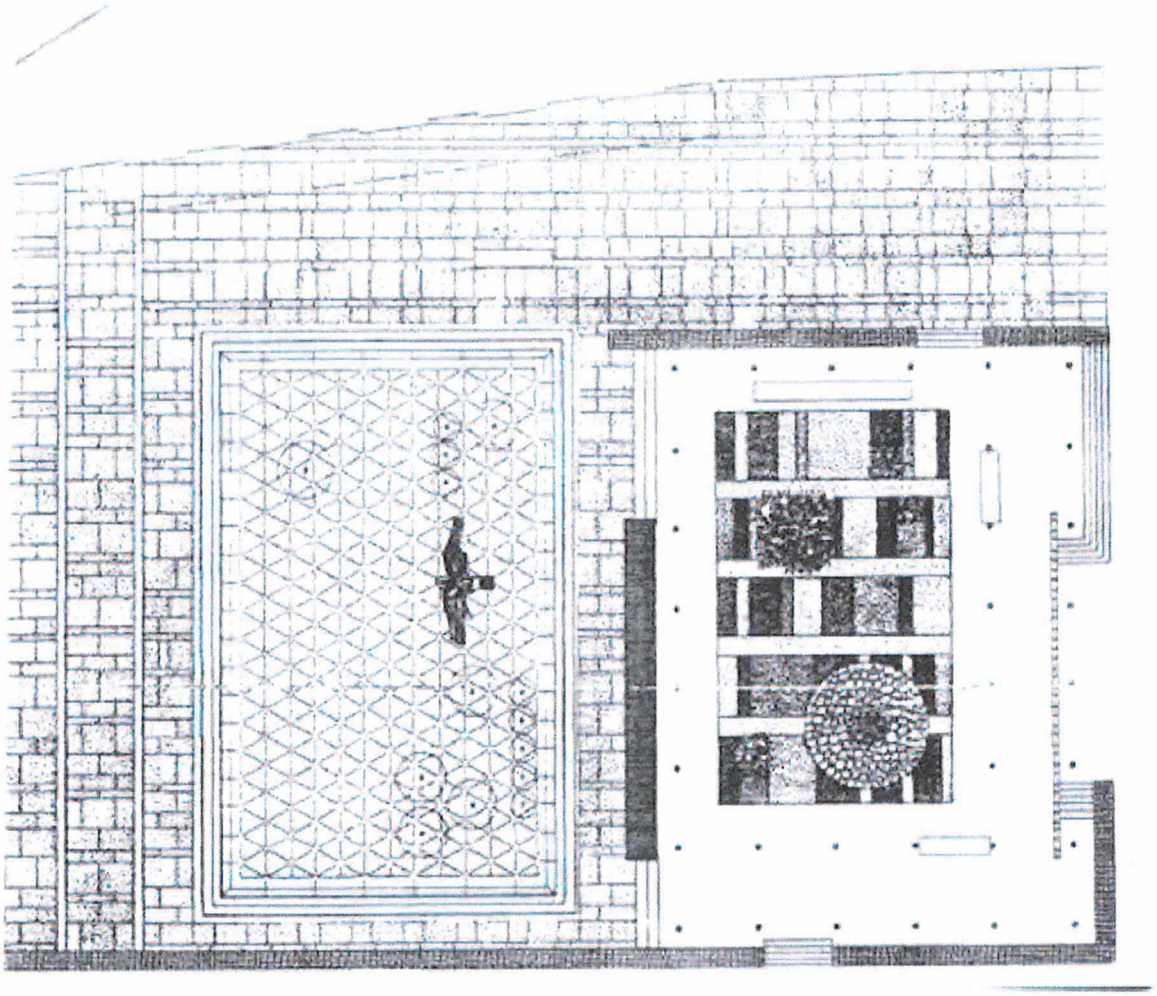

oorsnede, 1 : 500.

Overzicht. Hoewel deze foto betrekkelijk kort na de opening werd genomen is dit wat de belangstelling van het publiek betreft vooral met mooi weer een normaal beeld (foto De Kreuk)

Ontwerp doorsnede, 1961

Het tekening ontwerp met de diverse elementen, (links afgesneden)

De uitvoering en het gebruik in de beginjaren

Het gebruik in recentere jaren

Toegankelijkheid van de pergola achterzijde. Het kamerscherm van de opengewerkte stenen is transparant en creëert een intieme omgeving in de pergola zoals het bedoeld is in het ontwerp

Gemeente Arnhem

T.a.v. de heer A. Borst

via email arthur.borst@arnhem.nl

Betreft: **advies herbestemming AKU Fontein**

Geachte heer Borst, beste Arthur,

Met betrekking tot de voorgenomen herbestemming van het AKU monument in Arnhem is onlangs aan de Gereformeerde Kerk Arnhem (Koepelkerk) gevraagd – als eigenaar van Gele Rijdersplein 1, Jansplein 36 en Jansplein 60 – om schriftelijk advies uit te brengen op uw onderzoek naar de ontwerprichtingen en daarbij onze voorkeur aan te geven.

Advies / voorkeur

Na de ontwerpen te hebben bestudeerd heeft **variant 2a** onze voorkeur. Door deze variant ontstaat volgens ons een betere aansluiting tussen het monument en de entree van de binnenstad. In deze variant wordt de fietsenkelder naar het westen gesitueerd. Dit heeft sterk onze voorkeur omdat daardoor de zichtlijnen vanuit de zuidzijde (begin Gele Rijdersplein en Janspoort/Jansplein) aantrekkelijker wordt. Een pluspunt is tevens de mogelijkheid om onder de pergola door te kijken naar het groenpark aan de oostzijde. Daarnaast wordt door variant 2a voorkomen dat winkelend publiek c.q. bezoekers van horeca gelegen aan de zuidzijde niet tegen de hellingbaan van de fietsenkelder aankijken.

Bovenstaande in acht neming adviseren wij u om voor variant 2a te kiezen. We hebben daarbij nog wel een opmerking over het toekomstig beheer van de fietsenstalling. Op zondagochtenden wordt door onze leden veelvuldig gebruik gemaakt van de huidige gratis fietsenstalling bij het monument. We roepen u op om de nieuwe fietsenstalling ook vanaf zondagochtend 09.00 uur toegankelijk te maken en gratis beschikbaar te stellen voor uw burgers.

Namens de Commissie van Beheer van de Gereformeerde Kerk te Arnhem,

[redacted]

Robert van Dijk

Voorzitter Commissie van Beheer

PORTAAL

Notitie

Aan Gemeente Arnhem – Arthur Borst (senior projectmanager)
Van Portaal – Isham Adams (asset manager)
Datum 15 april 2020
Betreft Advies AKU monument

Aanleiding

Met betrekking tot de toekomst c.q. invulling van het AKU monument te Arnhem is onlangs aan Portaal gevraagd - als eigenaar van de naastgelegen woningen - om schriftelijk advies uit te brengen over het 'onderzoek naar ontwerprichtingen voor het AKU monument'.

Achtergrond

In onderstaand kader is een deel van de door u op 3 april 2020 per email verstrekte informatie weergegeven aangaande de achtergrond en het onderzoek naar mogelijke ontwerprichtingen.

> Voor het Gele Rijders Plein en het AKU monument zijn in het verleden al veel plannen gemaakt. In 2017 heeft de raad van de gemeente Arnhem een besluit genomen over de toekomst van het Gele Rijders Plein en is geld ter beschikking gesteld om dit plan uit te voeren. Inmiddels is de oostzijde van het plein, waar ooit de parkeerplaats was, vergroend en opnieuw ingericht. Ook is geëxperimenteerd met tijdelijke bebouwing en placemaking op de plek van de pergola, die onderdeel uitmaakt van het AKU monument. De gemeenteraad heeft in 2017 ook besloten om de AKU fontein te renoveren, indien mogelijk gecombineerd met een ijsbaan. Onderdeel van dat besluit is het verwijderen van de pergola en het realiseren van een half verdiepte fietsenstalling mogelijk gecombineerd met bebouwing. In 2019 heeft bureau Poelmans Reesink hier al een eerste aanzet voor een ruimtelijke verkenning voor gedaan. In november 2019 heeft de gemeenteraad besloten dat ook de variant 'behoud en renovatie van het gehele AKU monument' (dus met behoud van de pergola) moet worden toegevoegd.
>
> *Proces onderzoek ontwerprichtingen*
>
> Medio december 2019 is door bureau Poelmans Reesink gestart met het onderzoek. Onderdeel hiervan waren diverse gesprekken met onder andere de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Team Monumenten & Welstand, het Kwaliteitsteam Zuidelijke Binnenstad en de Klankbordgroep Gele Rijders Plein. Daarnaast zijn er ook twee zogenoemde Ronde Tafel gesprekken georganiseerd waar de dialoog is aangaan met betrokkenen bij het AKU monument. De diverse adviezen en verkregen input geven geen eenduidige richting. Er zijn voorstanders van een minutieuze restauratie, maar ook van een noodzakelijk geachte modernisering. In dit uiteindelijke onderzoek naar ontwerprichtingen zijn zo veel mogelijk kennis en overwegingen uit de discussie verwerkt om de raad een

verantwoorde keuze over de uitwerkingsrichting te kunnen laten maken. Het betreft een onderzoek op hoofdlijnen. Na de keuze voor een variant kan in de uitwerking van het ontwerp veel detail worden toegevoegd. In de basis wordt met de keuze van een variant 'de denkrichting' (het concept op hoofdlijnen) vastgelegd zodat de kaders zijn bepaald voor de verdere uitwerking.

Advies/voorkeur

De beoogde plannen hebben - voor zover we kunnen inschatten - in geen van de voorgestelde varianten, nadelige gevolgen voor de naastgelegen in ons eigendom zijnde woningen.

In de huidige situatie vormt met name de fietsenstalling een belemmerende factor voor de verbinding tussen de AKU fontein en de poort naar het Jansplein. Om deze verbinding te bevorderen/bewerkstelligen gaat onze voorkeur uit naar een oplossing waarbij de fietsenstalling elders wordt gesitueerd. In onze optiek is een elegante oplossing hiertoe, de verplaatsing van de fietsenstalling naar de oostzijde, waarbij deze half verdiept onder de huidige pergola komt liggen.

Van de voorgestelde ontwerprichtingen hebben varianten 3a en 3b de voorkeur, omdat hierbij tevens het aantal kolommen van de huidige pergola wordt teruggebracht, hetgeen de esthetiek en de multifunctionaliteit in gebruik ten goede komt.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

SANSA
BUSINESS

College van B & W Gemeente Arnhem en
Wethouder de heer H. de Vroome
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

Betreft : plannen Gele Rijdersplein en AKU Fontein

Arnhem, 18 maart 2020

Geacht College, geachte heer de Vroome,

Namens Royal, Stan & Co en Popocatepetl vragen wij uw aandacht voor onze grote zorgen over de toekomst van het Gele Rijdersplein.

Wij hebben deelgenomen aan een 2-tal Ronde Tafel bijeenkomsten over de toekomstige invulling van het Gele Rijdersplein. Tijdens deze bijeenkomsten zijn er 4 mogelijke modellen gepresenteerd over een toekomstige invulling. Met deze 4 modellen die er nu voor het Gele Rijdersplein liggen benutten we in de verste verte niet de potentie die het plein heeft om hier echt een plein van ontmoeting en reuring te maken, een van de uitgangspunten welke de Gemeente Arnhem nastreeft.

De richting die uit de Ronde Tafel bijeenkomsten naar voren lijkt te komen, luidt:
"Blijf af van het monument. Restaureer het."

We hebben juist nu de kans de mogelijkheden volop te benutten en het monument toekomstbestendig te maken. Echter wij vrezen dat in grote lijnen alles bij het oude zal blijven en dat we over enkele jaren ons opnieuw moeten buigen over de vraag hoe we het plein aantrekkelijker kunnen maken en wat we met de pergola en fontein aan moeten. Aan de gewenste reuring, ook in de winter wanneer de fontein is afgesloten, kan nauwelijks invulling worden gegeven.

Ook dient het plein van alle kanten voor iedereen goed bereikbaar en bovenal toegankelijk zijn. Dat wordt het niet in de modellen die nu voorliggen. Sterker: het voorstel om de pergola te verhogen zorgt voor een nieuw obstakel. Wil je kleine evenementen op het podium houden, dan is een hek rondom het podium nodig om te voorkomen dat mensen eraf vallen. En als podium voor een band is de oppervlakte veel te groot. Een hek of andere fysieke afscheiding maakt ons inziens het monument niet aantrekkelijker.

Verder wordt er onvoldoende oplossing geboden voor het stallen van fietsen. Wanneer je de fietsenstalling op het GRP-plein wilt handhaven, zal deze geïntegreerd moeten worden in de totaaloplossing. De criteria die aan het gebruik van een fietsenstalling zijn echter totaal verschillend aan die van het GRP plein. Een fietsenstalling dient makkelijk bereikbaar en toegankelijk te zijn, gratis, duidelijk zichtbaar etc.. Als deze criteria goed zijn ingevuld, dan kun je ook gaan handhaven om het gebruik te stimuleren en "wild" parkeren in te perken.

Sansa Business B.V.
[redacted]

Kortom een nieuw GRP plein, met reuring en plezier vraagt om:
- Een zomer en winterinvulling, jaarrond
- Spontaan gebruik, goede bereikbaarheid en toegankelijkheid
- Een geïntrigeerde fietsenstalling, niet onder de pergola.

Wij hebben het gevoel dat we hiermee roepende in een woestijn zijn. Om het pleingedeelte een levendig karakter te kunnen geven, adviseren wij de gemeente om te kijken naar de mogelijkheden die dit plein biedt. Het wemelt momenteel van hindernissen die een klein of groot evenement in de weg staan. We hebben nu de kans de mogelijkheden volop te benutten

Deelnemers aan de Ronde Tafel gesprekken, die niet in Arnhem wonen, hier vrijwel nooit komen, hebben alleen maar oog voor het herstel van het Monument. Maar laten we eerlijk zijn. Hoe belangrijk het monument ook is, het is nu en ook nooit een publiekstrekker geweest. En in onze ideeën blijft het voor 80 procent in tact en blijven alle onderdelen op het plein aanwezig.
Wij denken dat je met een gewaagder plan waarbij onderdelen van het monument een andere plek op het plein krijgen wel reuring kunt creëren. Wij zien mogelijkheden voor ruimte voor evenementen, terrassen en ontmoeting.

Ons voorstel is, welke wij graag mondeling toelichten, om het trapsgewijs aflopende gedeelte van het plein, ter hoogte van het toilet, egaal te maken. Het eind kan middels een afstapje of via een helling verbinding krijgen met de waterbak met fontein en de terrassen. Haal waar mogelijk muurtjes en banken weg of verplaats die. De fietsenstalling kan onder de waterbak van de fontein en het voorterrein gemaakt worden. Daar is ruimte en de toegang ertoe kun je logisch laten aansluiten op het fietspad.
Onder de pergola hoeft geen nieuw fysiek obstakel in de vorm van een podium te komen.
Nog gewaagder is het om het monument van Tajiri te verplaatsen naar een ander deel van het plein. Dan ontstaat op die plek ruimte voor ontmoeting en dans bij een evenement. Daarnaast blijft er verbinding tussen pergola en fontein wat het gebruik van het monument zal versterken. Het argument dat je van het monument af moet blijven staat haaks op het plan om een ander deel van het monument, de pergola, op te hogen. In dat geval dient immers de pergola eerst geheel te worden afgebroken, waarna het vervolgens is af te wachten in welke staat de pergola terugkeert.

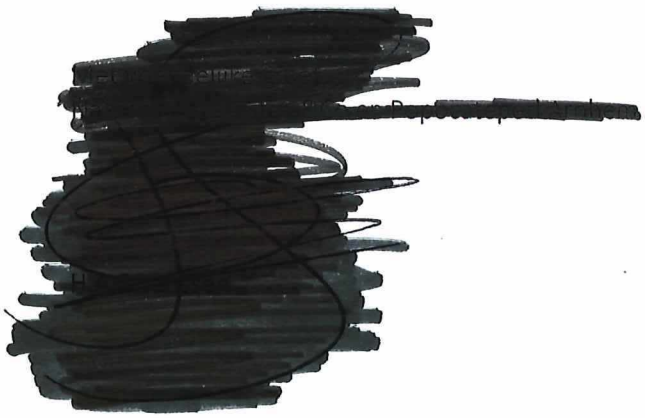
Wij brengen ons standpunt naar voren omdat wij ons distantiëren van de 4 modellen voor aanpassing/behoud van het Gele Rijdersplein, die tijdens de Ronde Tafel gesprekken zijn genoemd en gesteund. Tijdens deze bijeenkomsten hebben wij, mede vanwege het grote aantal aanwezige 'betrokkenen', onvoldoende kans gezien om ons idee over het voetlicht te brengen. Wij vragen ons af hoe zwaar welke stem van welke betrokkene weegt.

Sansa Business B.V.
[redacted]

SANSA
BUSINESS

Wij voelen ons genoodzaakt om hierbij het college, en specifiek de heer de Vroome, kennis te geven van onze zorgen. Wij realiseren ons dat een afwijkend standpunt de continuïteit van het project niet ten goede komt.
Toch vertrouwen wij erop dat we er uiteindelijk samen in slagen om van het Gele Rijdersplein weer een aantrekkelijke en vooral levendige ontmoetingsplaats te maken!

Wij zien een reactie met belangstelling tegemoet.

Sansa Business B.V.
[redacted]